

Ročník 2004

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 69

Rozeslána dne 26. dubna 2004

Cena Kč 40,-

O B S A H:

- 207. Vyhláška o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat
 - 208. Vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat
-

207

VYHLÁŠKA

ze dne 14. dubna 2004

o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat

Ministerstvo zemědělství stanoví podle § 29 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týraní, ve znění zákona č. 77/2004 Sb., (dále jen „zákon“) k provedení § 17 odst. 4, § 17a odst. 3, § 17b, 17c, § 17d odst. 1, § 17e, § 18b odst. 5 a § 18f zákona a v souladu s právem Evropských společenství:¹⁾

HLAVA I

PODMÍNKY CHOVU A VYUŽITÍ
POKUSNÝCH ZVÍŘAT

Oddíl první

Podmínky pro chovná, dodavatelská
a uživatelská zařízení

§ 1

(1) Pro účely této vyhlášky se rozumí

- a) otevřeným systémem chovu systém, při němž vstup i výstup zvířat, osob i materiálu je bez bariéry, při dodržení veterinárních a hygienických opatření,
- b) bariérovým systémem chovu systém, při němž prostor pro zvířata je oddělen od vnějšího prostředí a vstup a výstup zvířat, osob a materiálu je možný pouze způsobem zajišťujícím ochranu před průnikem nežádoucích vlivů z vnějšího prostředí,
- c) izolátorovým systémem chovu systém, při němž prostor pro zvířata je trvale a úplně oddělen bariérou od vnějšího prostředí a osob, které se zvířetem manipulují; bariéra zabezpečuje izolaci prostoru, v němž je zvíře chováno, má zvláštní technologické vstupy pro veškerý materiál potřebný pro chov zvířat i provádění pokusů.

(2) Obvyklé druhy laboratorních zvířat jsou uvedeny v příloze č. 1 tabulce 1 této vyhlášky.

§ 2

Požadavky na prostory pro zvířata

(1) V prostorech uvnitř budov, které jsou trvale

určeny k chovu zvířat, chovná, dodavatelská a uživatelská zařízení zajistí

- a) zabezpečení zoohygienických a hygienických podmínek provozu technologickým vybavením včetně nástrojů a pomůcek odpovídajícím druhu a počtu chovaných zvířat, zabezpečující péči o zvířata a umožňující poskytnout okamžitou první pomoc zvířatům,
- b) stavební nebo jiné technologické úpravy a vybavení podle požadavků systému chovu a podmínek projektu pokusů,
- c) k chovu laboratorních hlodavců a jim podobných druhů zvířat chovné nádoby nebo klece o velikosti podle přílohy č. 2 této vyhlášky,
- d) prostorové uspořádání boxů nebo stání pro vybrané druhy pokusných zvířat v souladu s přílohou č. 2 této vyhlášky,
- e) v bariérovém a izolátorovém chovu vybavení vhodným samostatným náhradním zdrojem elektrické energie,
- f) provozní oddělení prostorů pro zvířata včetně přístupových chodeb od technologií a provozů, zejména od úpravny vody, strojovny vzduchotechniky, náhradního zdroje energie, expedice, administrativy,
- g) vyčlenění oddělených prostorů pro provádění jednoduchých diagnostických testů, podávání látek zvířatům a odběry vzorků v uživatelských zařízeních,
- h) oddělené prostory pro zvířata vyžadující mimořádnou péči, zejména pro zvířata poraněná, nemocná nebo podezřelá z nákazy nebo nemoci,
- i) oddělené prostory pro příjem nových zvířat (karanténní místnost).

(2) Na vnějších vymezených plochách (výběhy), trvale určených k chovu zvířat, se zabezpečují potřeby a vybavení podle druhů zvířat pro jejich ochranu a pohodu, jako zejména vhodné přístřeší nebo jiná ochrana před nepříznivými klimatickými vlivy.

(3) Údržba a čištění zásobníků krmiva, krmítek, napáječek, případně napájecích systémů a pomůcek užívaných ke krmení a napájení se řídí technologickým postupem.

¹⁾ Směrnice Rady 86/609/EHS ze dne 24. listopadu 1986 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se ochrany zvířat používaných pro pokusné a jiné vědecké účely.

§ 3

Skladovací a pomocné prostory

(1) Za skladovací a pomocné prostory se považují samostatné prostory v chovných, dodavatelských a uživatelských zařízeních, které jsou určeny ke skladování krmiv,²⁾ podestýlky a ostatního materiálu, nebo slouží jako umývárna pomůcek, spojovací chodby, strojovny, bariérové propusti pro osoby a komory pro sterilizaci a prokládání materiálu ve vstupech a výstupech bariérových a izolátorových systémů.

(2) Prostory pro čištění a skladování pomůcek pro zvířata je nutné upravit tak, aby se čisté pomůcky ukládaly odděleně od použitých a zabránilo se jejich kontaminaci.

(3) V případě opakovaného užívání přepravních obalů, klecí a schrán jsou chovná, dodavatelská a uživatelská zařízení vybavena prostorami pro jejich čištění, dezinfekci a skladování.

§ 4

Péče o zvířata

(1) K optimalizaci zdravotního stavu, pohody a hygieny zvířat v chovu (dále jen „péče o zvířata“) chovná, dodavatelská a uživatelská zařízení podle technologického postupu zabezpečují

- a) zvýšenou péčí o březí samice, samice s mláďaty a mláďata,
- b) navykání zvířat na prostředí a manipulaci s nimi, v souladu s přílohou č. 2 tabulkou 2,
- c) způsoby plemenitby laboratorních zvířat tak, aby byla zajištěna jejich produkce, která by splňovala zdravotní, morfológické, mikrobiologické a genetické parametry,
- d) vybavení prostor vhodnými pomůckami
 1. k poskytnutí první pomoci,
 2. k provedení pokusu a k případnému usmrcení zvířete,
 3. ke hře nebo jiné činnosti umožňující přirozené projevy, zejména u primátů, psů a koček,
- e) označování zvířat a vedení zootechnické evidence.

(2) Při výběru, výrobě a přípravě krmiva je nezbytné zabránit chemické, fyzikální a mikrobiální kontaminaci. Veškeré násypky, koryta a jiné nářadí používané ke krmení jsou pravidelně čištěny, a je-li to nutné, sterilizovány. Rozdělávání krmiva je prováděno tak,

aby to odpovídalo fyziologickým potřebám zvířat a aby každé zvíře mělo přístup ke krmivu.

(3) Je nezbytné zajistit, aby všem zvířatům byla stále k dispozici voda neohrožující jejich zdravotní stav. Během transportu je dovoleno podávat vodu jako součást vlhkého krmiva. Napájecí systém je v pravidelných časových intervalech rozebírán, čištěn a sterilizován. Automatické napáječky jsou pravidelně zkoušeny, udržovány a proplachovány, aby se předcházelo nehořadám a šíření infekcí.

§ 5

Zoohygienické podmínky pro zvířata uvnitř budov

(1) Větrání se musí provádět tak, aby nevznikl průvan a byla zajištěna průběžná výměna vzduchu.

(2) Prostory pro provádění prací s infekčním a toxickým materiálem musí být uzavřené a oddělené od ostatních prostor.

(3) Teplota v prostorech pro zvířata se musí regulovat tak, aby byla zajištěna péče o zvířata podle fyziologických potřeb jednotlivých druhů v souladu s hodnotami uvedenými v příloze č. 2 tabulce 1 této vyhlášky nebo podle podmínek stanovených projektem pokusů. Hodnoty teploty a relativní vlhkosti se průběžně zaznamenávají nejméně jednou za hodinu a následně kontrolují.

(4) V chovu laboratorních zvířat se potřebná relativní vlhkost vzduchu zajišťuje v rozmezí hodnot pro daný druh a věkovou kategorii podle stanoveného technologického postupu. Relativní vlhkost vzduchu mimo doporučené hodnoty po dobu delší než 48 hodin je považována za vyvolávání stresových vlivů.

(5) Hodnoty přetlaku a podtlaku v bariérových a izolátorových systémech se musí průběžně kontrolovat a zaznamenávat nejméně jednou za 24 hodin.

(6) Při chovu albinotických zvířat nepřesahuje intenzita osvětlení 200 luxů v úrovni klecí se zvířaty. V prostorech bez přirozeného osvětlení se zabezpečuje rytmus dne a noci umělým osvětlením.

(7) Prostory pro zvířata se musí izolovat od rušivých zdrojů zvuků tak, aby nedošlo k negativnímu ovlivnění zvířat. V chovech hlodavců jsou vyloučeny zvuky přesahující frekvenci 20 kHz.

(8) K podestýlce se musí používat pouze suchý bezprašný materiál bez toxických a dráždivých látek

²⁾ Zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění zákona č. 244/2000 Sb., zákona č. 147/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 21/2004 Sb.

Vyhláška č. 451/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění zákona č. 244/2000 Sb.

Vyhláška č. 124/2001 Sb., kterou se stanoví požadavky na odběr vzorků a principy metod laboratorního zkoušení krmiv, doplňkových látek a premixů a způsob uchovávání vzorků.

Zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty.

a mikroorganismů schopných vyvolat onemocnění. Kvalita a četnost výměny podestýlky je stanovena technologickým postupem.

(9) Signalizační systémy, zejména pro kontrolu činnosti technologického vybavení, vzduchotechniky, zásobování vodou a udržování její kvality, jakož i pro oznámení vzniku požáru nebo vniknutí nepovolaných osob, jsou instalovány tak, aby jejich provoz nerušil pohodu zvířat, a v místech, kde se nacházejí osoby, které zajistí odstranění vzniklých závad.

§ 6

Preventivní péče o zdraví zvířat

Četnost kontrol zdravotního stavu laboratorních zvířat v chovných a uživatelských zařízeních je určena pro vybrané druhy v příloze č. 1 tabulce 2 této vyhlášky.

§ 7

Podmínky ochrany při přemístování a přepravě zvířat

(1) Přemístění lze uskutečnit za předpokladu, že bude zajištěno

- a) zabezpečení a uložení přepravních obalů se zvířaty tak, aby se během přemístování či přepravy nepřevrátily, byly ve svislé poloze dnem dolů a byly zabezpečeny tak, aby z nich nevytékaly nebo nevypadávaly výkaly, napájecí voda, podestýlka nebo jiné předměty a zvířata nebyla vystavena nepřiměřeným otřesům a působení nepříznivých klimatických změn,
- b) označení přepravních obalů symboly určujícími přítomnost a polohu zvířat přepravovaných vstoje,
- c) umožnění prohlídky zvířat s možností poskytnutí potřebné péče, s výjimkou zvířat z izolátorových a bariérových chovů přepravovaných v neprůhledných obalech se vzduchovými filtry.

(2) Před přepravou zvířat dopravními prostředky odesílatel musí dále zajistit

- a) aby současně se zvířaty nebylo přepravováno zboží, které může nepříznivě ovlivnit jejich pohodu, může je poškodit nebo vyvolat nepřiměřené působení stresových vlivů,
- b) oddělení agresivních jedinců a březích samic; z přepravy jsou vyloučeny březí samice, které

mají rodit v období přepravy nebo u nichž se porod předpokládá do 48 hodin před zahájením přepravy,

- c) aby nejméně jedenkrát za 12 hodin byla zvířata nakrmena a napojena; u králíků, morčat, potkanů, myši a dalších hlodavců je možno na dobu nejvýše 24 hodin nahradit napájení krmivem s vysokým obsahem vody,
- d) včasné a řádné informování příjemce o podrobnostech přepravy a předpokládané době doručení zásilky.

§ 8

Převzetí a umístění zvířat

(1) Zásilky zvířat musí být bez zbytečných průtahů převzaty a vybaleny.

(2) Při přijímání zásilky příjemce zkontroluje stav zásilky, zdravotní stav a průvodní dokumentaci zvířat, kterou tvoří dodací list a zpráva odesílatele, ve které je uveden počet a druh odeslaných zvířat, pohlaví, hmotnost, původ a způsob označení; u laboratorních zvířat uvedených v příloze č. 1 tabulce 2 této vyhlášky též výsledky posledního laboratorního vyšetření zdravotního stavu, a

- a) převezme zásilku,
- b) vrátí zásilku z jiných než zdravotních důvodů, nebo
- c) při zjištění poranění nebo podezření z onemocnění či nákazy dopravených zvířat přivolá neodkladně veterinárního lékaře, který zvířatům poskytne odbornou péči a nařídí opatření podle zvláštního právního předpisu³⁾ nebo rozhodne ve smyslu § 4 odst. 1 písm. d) a § 5 odst. 2 písm. b) zákona o jejich případném usmrcení.

(3) Po prohlídce musí být zvířata umístěna v čistých klecích nebo čistých boxech, jakož i nakrmena a napojena. Zvířata nemocná nebo ta, která jsou ve špatné tělesné kondici, musí být podrobena pozorování a držena odděleně od ostatních.

(4) Po přemístění zvířat do chovných a uživatelských zařízení se jejich chov provozně oddělí vymezením místa, prostoru, času a rozsahu stanoveného klinického a laboratorního vyšetření v souladu se zvláštními právními předpisy,⁴⁾ není-li to v rozporu s projektem pokusů.

³⁾ Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemístování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činnostech.

Zákon č. 78/2004 Sb.

§ 9

Odchyt a karanténa zvířat

(1) Volně žijící zvířata smí být odchytávána jen za použití šetrných metod, prostřednictvím zkušeného personálu a v souladu se zákonem. Je-li během odchytu používán narkotizační prostředek nebo jiné léčivo, musí být podáván veterinárním lékařem nebo jinou odborně způsobilou osobou.

(2) Není-li zdravotní stav zvířat převzatých do zařízení uspokojivý, musí se držet po potřebnou dobu v karanténě. Během karanténní doby mohou být zvířata používána k pokusům, jestliže se ověří, že si přivykla na nové prostředí a nepředstavují žádné zvláštní ohrožení pro jiná zvířata nebo pro člověka.

Oddíl druhý

Podmínky využití zvířat

§ 10

Ochrana zvířat při provádění pokusů

(1) Zárok na živém zvířeti, jeho pozorování nebo manipulace s ním za účelem pokusu a činnost bezprostředně související (dále jen „využití zvířete“) se provádějí pouze v rozsahu a za podmínek stanovených ve schváleném projektu pokusů, a pokud to nevylučují zvláštní právní předpisy.¹⁾

(2) Doba navykání u vybraných druhů je uvedena v příloze č. 2 tabulce 2 této vyhlášky; u ostatních druhů zvířat je tato doba nejméně pět dní s výjimkou ryb, kde doba navykání činí nejméně tři dny.

(3) Pokusy na jedincích volně žijících druhů zvířat odchycených v přírodě lze provádět pouze tehdy, nelze-li účelu pokusu dosáhnout na jiném zvířeti.

§ 11

Projekt pokusů

(1) Projekt pokusů obsahuje tyto údaje, které se značí číslováním:

1. identifikaci uživatelského zařízení (zejména název, sídlo, identifikační číslo, registrační číslo hospodářství a statutární orgán),
2. číslo rozhodnutí o udělení akreditace a doba jeho platnosti,
3. jméno, příjmení, titul a číslo osvědčení o kvalifikaci podle § 17 odst. 1 zákona vedoucího pokusu a jeho zástupce, je-li ustanoven,

4. jméno, příjmení, titul a číslo osvědčení o kvalifikaci podle § 17 odst. 1 zákona osoby odpovědné za péči o zvířata v uživatelském zařízení,
5. název úkolu studie, případně označení grantu,
6. charakteristika cílů studie s uvedením konkrétního očekávaného přínosu, včetně charakteristiky aplikovaných látek, nebo zařazení látek do indikačních skupin, s výjimkou výstupní kontroly šarží látek,
7. popis pokusu ve vztahu k využití zvířat, včetně zařazení pokusu do vyjmenovaných skupin, uvedených v příloze č. 6 ve vzorovém formuláři projektu pokusů,
8. metodické postupy práce se zvířaty,
9. prohlášení navrhovatele o průkazu nezbytnosti pokusu nebo uvedení právního předpisu, který provedení pokusu ukládá, včetně zdůvodnění, proč nelze pokus na zvířeti nahradit alternativními metodami,
10. zdůvodnění volby druhu, plemene, kmene a kategorie zvířat, jejichž využití je plánováno, s uvedením parametrů jejich kvality,
11. původ pokusných zvířat, s uvedením evidenčních údajů dodavatelského zařízení a registračního čísla hospodářství, podle zvláštních právních předpisů,⁵⁾
12. zdůvodnění počtů zvířat, jejichž využití je plánováno, za stanovené časové období,
13. způsob značení zvířat v pokusu,
14. způsob znecitlivění, případně podání bolest utišujících prostředků nebo opatření ke snížení bolesti,
15. umístění zvířat během pokusu nebo u volně žijících zvířat místo pokusu,
16. časový plán jednotlivých fází pokusu na zvířatech, včetně data jeho ukončení,
17. úroveň operačního vybavení a způsob pooperační péče,
18. způsob naložení se zvířaty po ukončení pokusu,
19. způsob kontroly dodržování předpisů k ochraně zvířat,
20. uvedení zdravotního rizika pro další zvířata a pro zaměstnance,
21. veterinární podmínky pokusu stanovené podle zvláštních právních předpisů,⁶⁾
22. zdůvodnění opakování zákroku na zvířatech, je-li s ním počítáno,

⁵⁾ Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ Zákon č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

23. údaj o úrovni podmínek správné laboratorní praxe, je-li to požadováno zvláštními právními předpisy,⁷⁾

24. datum a podpis vedoucího pokusu, zástupce vedoucího pokusu a statutárního orgánu, razítko uživatelského zařízení.

(2) Uživatelské zařízení, které předkládá projekty pokusů na jedincích druhů volně žijících zvířat, rozšíří údaje v projektu pokusů o stanovisko orgánu ochrany přírody.⁸⁾

(3) Uživatelské zařízení, které předkládá projekt pokusů k jednorázovým odběrům od hospodářských zvířat a zvířat v zájmových chovech pro získání biologického materiálu k výrobě sér, očkovacích látek, diagnostik a léků, jej rozšíří o písemnou smlouvu mezi uživatelským zařízením a vlastníkem zvířete, od kterého se v takovém případě nevyžaduje osvědčení pro chovné zařízení. Odběr biologického materiálu za těchto podmínek lze provést na stejném zvířeti nejvýše dvakrát ročně.

(4) Projekt pokusů podle odstavce 3 vždy stanoví druh a množství materiálu určeného k odběru, dobu jeho odběru, jeho metodiku a způsob péče o zvíře po provedeném odběru, jakož i způsob seznámení majitele zvířete s těmito podmínkami a jejich kontrolou.

(5) Vzorový formulář projektu pokusů je uveden v příloze č. 6 této vyhlášky.

(6) Návrh projektu pokusů se zpracovává ve dvou vyhotoveních, která se odesílají příslušnému státnímu orgánu.⁹⁾ Příslušný státní orgán⁹⁾ po schválení projektu pokusů odesílá jedno vyhotovení odborné komisi.

§ 12

Povolení použití zvířat pro projekt pokusů

Příslušný státní orgán⁹⁾ může povolit použití zvířat i v takovém projektu pokusů, který neodpovídá podmínkám chovu a využití zvířat stanovených touto vyhláškou, je-li sledování takto změněných podmínek cílem pokusu, který je v souladu s účelem pokusu podle § 15 odst. 1 písm. a) až g) zákona.

§ 13

Žádost o udělení akreditace uživatelskému zařízení

(1) Vzor žádosti o udělení akreditace uživatelskému zařízení je uveden v příloze č. 7 této vyhlášky.

(2) Součástí žádosti podle odstavce 1 je prohlášení žadatele, že je schopen předložit posuzovatelům

a) obecné údaje

1. originál nebo ověřenou kopii dokladu o právní subjektivitě,
2. plnou moc osoby zmocněné k zastupování ve správním řízení,
3. kolaudační rozhodnutí nebo originál nebo ověřenou kopii závazného posudku příslušného orgánu veterinární správy v územním, stavebním a kolaudačním řízení, je-li požadován zvláštními právními předpisy,¹⁰⁾ a písemné vyjádření k činnosti uživatelského zařízení,
4. provozní řád,
5. technologické postupy,
6. dokumentaci o charakteru objektů uživatelského zařízení,
7. organizační schéma,

b) speciální údaje

1. doklad o ustanovení osoby odpovědné za péči o zvířata a osvědčení její odborné způsobilosti podle § 17 odst. 1 zákona,
2. doklad o ustanovení a složení členů odborné komise a osvědčení jejich odborné způsobilosti podle § 17 odst. 1 nebo § 26 zákona,
3. seznam funkčních míst, která lze podle této vyhlášky zastávat pouze s osvědčením odborné způsobilosti podle § 17 a § 18 odst. 5 písm. c) zákona, doložený jmenným seznamem zaměstnanců s výkazem, zda jim toto osvědčení bylo uděleno,
4. dokumentace o chovu a využití zvířat,
5. evidence počtu zvířat za poslední tři roky, pokud není činnost zahajována uživatelským zařízením nově.

(3) Uživatelské zařízení, které žádá o akreditaci pro pokusy na volně žijících zvířatech, rozšíří akreditační údaje o stanovisko orgánu ochrany přírody.⁸⁾

(4) Žádá-li žadatel o udělení akreditace na další období, je součástí žádosti podle odstavce 1 prohlášení žadatele, že je schopen předložit posuzovatelům rovněž

- a) záznamy o počtu použitých, chovaných, nakoupených nebo dodaných zvířat s doložením jejich původu,

⁷⁾ Zákon č. 79/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁾ § 5 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

⁹⁾ § 23 odst. 3 zákona.

¹⁰⁾ Zákon č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- b) záznamy o počtu uhynulých zvířat,
- c) záznamy o kontrolách zdravotního stavu zvířat, včetně výsledků kontrolních laboratorních vyšetření,
- d) záznamy orgánů dozoru,
- e) všechny projekty pokusů, včetně dokumentů, které nebyly schváleny odbornou komisí uživatelského zařízení, příslušným státním orgánem nebo Ústřední komisí pro ochranu zvířat (dále jen „ústřední komise“),
- f) podklady poskytnuté pro evidenci zvířat příslušnému státnímu orgánu podle závazných pokynů ústřední komise,
- g) změny akreditačních údajů,
- h) případně další údaje na základě požadavků ústřední komise v souladu s § 17f odst. 5 písm. b) bodu 2 zákona.

(5) Posuzovatelé při posuzování uživatelského zařízení na místě označí jednotlivé listy dokumentů uvedených v odstavci 2 písm. a) bodech 4 až 7, písm. b) razítkem ústřední komise.

§ 14

Žádost o udělení osvědčení chovnému a dodavatelskému zařízení

(1) Vzor žádosti o udělení osvědčení chovnému a dodavatelskému zařízení je uveden v příloze č. 8 této vyhlášky.

(2) Součástí žádosti podle odstavce 1 je prohlášení žadatele, že je schopen předložit posuzovatelům

- a) obecné údaje
 1. originál nebo ověřenou kopii dokladu o právní subjektivitě,
 2. plnou moc osoby zmocněné k zastupování ve správním řízení,
 3. kolaudační rozhodnutí nebo originál nebo ověřenou kopii závazného posudku příslušného orgánu veterinární správy v územním, stavebním a kolaudačním řízení, je-li požadován zvláštními právními předpisy,¹⁶⁾ a písemné vyjádření k činnosti chovného nebo dodavatelského zařízení,
 4. provozní řád,
 5. technologické postupy,
 6. dokumentaci o charakteru objektů chovného nebo dodavatelského zařízení,
 7. organizační schéma,
- b) speciální údaje
 1. doklad o ustanovení osoby odpovědné za péči o zvířata a osvědčení její odborné způsobilosti podle § 17 zákona,
 2. seznam funkčních míst, která lze podle této

vyhlášky zastávat pouze s osvědčením odborné způsobilosti podle § 17 a § 18 odst. 5 písm. c) zákona, doložený jmenným seznamem zaměstnanců s výkazem, zda jim toto osvědčení bylo uděleno,

3. dokumentace o chovu zvířat.

(3) Žádá-li žadatel o další udělení osvědčení, je součástí žádosti podle odstavce 1 prohlášení žadatele, že je schopen předložit posuzovatelům rovněž

- a) záznamy o počtu chovaných, nakoupených nebo dodaných zvířat s doložením jejich původu,
- b) záznamy o počtu uhynulých zvířat,
- c) záznamy o kontrolách zdravotního stavu zvířat, včetně výsledků kontrolních laboratorních vyšetření,
- d) záznamy orgánů dozoru,
- e) změny údajů týkajících se osvědčení,
- f) případně další údaje na základě požadavků ústřední komise.

(4) Posuzovatelé při posuzování chovného nebo dodavatelského zařízení na místě označí jednotlivé listy dokumentů uvedených v odstavci 2 písm. a) bodech 4 až 7, písm. b) stanoveným razítkem.

HLAVA II

OZNAČOVÁNÍ ZVÍŘAT, ZPŮSOB VEDENÍ EVIDENCE A KONTROLA

§ 15

Označování zvířat

(1) Zvířata v pokusech se označují způsobem, který jim způsobuje co nejmenší bolest, neomezuje je v jejich přirozených funkcích a zajišťuje jejich trvalou identifikaci způsobem, který odpovídá danému druhu, věkové kategorii zvířat a podmínkám projektu pokusů, nebo způsobem, který je stanoven zvláštními právními předpisy.⁵⁾

(2) U laboratorních hlodavců se vede operativní evidence, podle které se označují klece a chovné nádoby, kde je uveden druh, kmen, pohlaví, datum narození a označení chovné nebo pokusné skupiny.

§ 16

Evidence vedená uživatelským zařízením

(1) Součástí evidence uživatelského zařízení je evidence

- a) souhrnných zpráv podaných příslušnému státnímu orgánu, včetně tabulek podle přílohy č. 3,
- b) protokolů s údaji o průběhu pokusu včetně do držení pracovních postupů a metod stanovených projektem pokusů, zejména o ukončení pokusu,

- důvodu a způsobu usmrcení zvířete včetně údajů, kdo a kdy usmrcení provedl,
- c) pokusů podle § 10 odst. 3, v níž je uvedeno
1. číslo smlouvy s vlastníkem zvířete a datum jejího uzavření,
 2. identifikační údaje vlastníka zvířete, který smlouvu uzavřel,
 3. identifikační znaky a označení zvířete,
 4. druh a množství získaného biologického materiálu,
- d) pokusů podle § 15 odst. 1 písm. b) zákona, v níž je uvedeno
1. důvod neodkladnosti pokusu a jeho metodika,
 2. termín zahájení pokusu,
 3. druh a počet použitých zvířat,
- e) dokladů o naložení se zvířaty po ukončení pokusu v souladu se zákonem,
- f) výsledků kontrol dozorových orgánů v případě, že je uživatelské zařízení evidováno podle zvláštního právního předpisu.⁵⁾

(2) Uživatelské zařízení podává souhrnné zprávy příslušnému státnímu orgánu ochrany zvířat včetně tabulek podle přílohy č. 3 této vyhlášky.

§ 17

Kontrola

Posuzovatelé kontrolují podmínky chovu a využití zvířat v řízení podle § 21 odst. 3 písm. e) zákona a údaje podle § 12 a 13.

HLAVA III

ROZSAH A ZPŮSOB ZKOUŠEK ODBORNÝCH ZNALOSTÍ NEZBYTNÝCH PRO OSVĚDČENÍ ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI K PRÁCI SE ZVÍŘATY

§ 18

(1) Odborná příprava k získání osvědčení odborné způsobilosti

- a) podle § 17 odst. 1 zákona se uskutečňuje formou kurzu v rozsahu znalostí uvedených v příloze č. 4 této vyhlášky,
- b) podle § 18f odst. 7 zákona se uskutečňuje formou kurzu v rozsahu znalostí uvedených v příloze č. 5 této vyhlášky.

(2) Znalosti absolventů kurzů k získání osvědčení odborné způsobilosti

- a) podle odstavce 1 písm. a) se ověřují písemným testem a ústní zkouškou před zkušební komisí,
- b) podle odstavce 1 písm. b) se ověřují písemným testem.

(3) Výsledek zkoušky, o němž rozhoduje zkušební komise hlasováním, se hodnotí stupni zkouška složena nebo zkouška nesložena.

(4) Po úspěšném složení zkoušky podle odstavce 2 písm. a) vydá příslušné školicí pracoviště vysvědčení o zkoušce podle § 17 odst. 1 zákona. Absolvent předloží toto vysvědčení příslušnému státnímu orgánu podle § 23 odst. 1 písm. d) zákona.

(5) Po úspěšném složení zkoušky podle odstavce 2 písm. b) vydá příslušné školicí pracoviště vysvědčení o zkoušce podle § 18f odst. 7 zákona. Absolvent předloží toto vysvědčení odborné komisi podle § 18 odst. 5 písm. c) zákona.

(6) Náležitosti osvědčení odborné způsobilosti podle odstavce 1 stanoví příloha č. 9 této vyhlášky.

(7) Při uznávání odborné kvalifikace nebo jiné způsobilosti, kterou státní příslušníci České republiky nebo členských států Evropské unie nebo jejich rodinní příslušníci získali v jiném členském státě Evropské unie, se postupuje podle zvláštního zákona.¹¹⁾

(8) Pokud uznávací orgán podle zvláštního zákona¹¹⁾ uzná odbornou kvalifikaci podle odstavce 7 pouze částečně, může uchazeč skládat rozdílovou zkoušku před zkušební komisí.

§ 19

Rozdílová zkouška

(1) U rozdílové zkoušky není uchazeč zkoušen z těch oblastí uvedených v ustanovení v příloze č. 4, popřípadě v příloze č. 5, ve kterých mu byla uznána získaná odborná kvalifikace podle § 18 odst. 7.

(2) Ustanovení § 18 se použijí obdobně.

HLAVA IV

PŘECHODNÁ, ZRUŠOVACÍ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 20

Osvědčení pro laboranty, techniky a ošetřovatele k péči o zvířata udělená podle dosavadních právních předpisů zůstávají nadále v platnosti, nejdéle na dobu stanovenou v těchto osvědčeních.

¹¹⁾ Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace).

§ 21

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se vyhláška č. 311/1997 Sb., o chovu a využití pokusných zvířat.

§ 22

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení k Evropské unii v platnost.

Ministr:

Ing. Palas v. r.

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 207/2004 Sb.

TABULKA 1
Obvyklé druhy laboratorních zvířat

Myš laboratorní	<i>Mus musculus</i> var.
Potkan laboratorní	<i>Rattus norvegicus</i> var.
Morče domácí	<i>Cavia aperea</i> f. <i>porcellus</i>
Křeček zlatý	<i>Mesocricetus auratus</i>
Králík domácí	<i>Oryctolagus cuniculus</i> f. <i>domesticus</i>
Pes domácí	<i>Canis lupus</i> f. <i>familiaris</i>
Kočka domácí	<i>Felis silvestris</i> f. <i>catus</i>
Křepelka obecná	<i>Coturnix coturnix</i>
Subhumánní primáti	<i>Primates</i> (kromě r. <i>Homo</i>)

TABULKA 2
Sledování zdravotního stavu laboratorních zvířat

Četnost vyšetření		Každých 6 měsíců				
		Myš, potkan, křeček, morče			Králík	
Druh zvířat		Odstav	8 - 14 týdnů	14 týdnů a více	12 - 14 týdnů	nad 6 měsíců
Věk zvířat						
Počet zvířat k vyšetření		2	4	6	2	2
Druh vyšetření	bakteriologické	+	+	-	+	+
	parazitologické	+	+	-	+	+
	patologickoanatomické	+	+	-	+	+
	virologické	-	-	+	-	-

Obecné pokyny pro chov zvířat

TABULKA 1
Teploty v prostorách pro zvířata

Druh zvířat	Optimální rozsah ve °C
Subhumánní primáti Nového světa	20 - 28
Myš	20 - 24
Potkan	
Křeček	
Pískomil	
Morče	
Subhumánní primáti Starého světa	15 - 21
Křepelka	
Králík	
Kočka	
Pes	
Fretka	10 - 24
Drůbež	
Holub	
Prase	
Koza	
Ovce	10 - 24
Skot	
Kůň	

Poznámka: Ve zvláštních případech, např. jde-li o umístění mladých nebo bezsrstých zvířat, jsou žádoucí vyšší teploty, než je uvedeno.

TABULKA 2
Doba navykání

Druh zvířat	Počet dní
Myš	5 - 15
Potkan	
Pískomil	
Morče	
Křeček	
Králík	20 - 30
Kočka	
Pes	
Subhumánní primáti	40 - 60

TABULKA 3
Pokyny pro chov malých hlodavců a králíků během pokusu

Druh zvířat		Minimální plocha podlahy pro 1 zvíře v cm ²	Minimální výška klece v cm
Myš		180	12
Potkan		350	18
Křeček		180	12
Morče		600	18
Králík	1 kg	1400	30
	2 kg	2000	30
	3 kg	2500	35
	4 kg	3000	40
	5 kg	3600	40

Poznámka: Výška klece znamená svislou vzdálenost mezi dnem klece a horní vodorovnou částí víka nebo klece. Při plánování pokusů se bere v úvahu možný růst zvířete, aby ve všech fázích pokusu byl pro zvíře dostatečný prostor odpovídající této tabulce. Srov. grafy 1 - 5 a 8 - 12.

TABULKA 4
Pokyny pro chov malých hlodavců mimo pokus

Druh zvířat	Minimální plocha podlahy pro 1 matku a vrh v cm ²	Minimální výška klece v cm
Myš	200	12
Potkan	800	18
Křeček	650	12
Morče	1200	18
Morče při skupinovém držení	1000 cm ² na 1 dospělé zvíře	18

TABULKA 5
Pokyny pro chov králíků mimo pokus

Hmotnost králice v kg	Minimální rozměr nejdelší strany v cm	Minimální plocha podlahy na králici a vrh v m ²	Minimální výška klece v cm	Minimální plocha na hnízdě v m ²
1	40	0,30	30	0,10
2	50	0,35	30	0,10
3	60	0,40	35	0,12
4	70	0,45	40	0,12
5	80	0,50	40	0,14

Poznámka: Minimální plocha podlahy na 1 králici s vrhem zahrnuje i plochu hnízdě. Srov. graf 6.

TABULKA 6
Pokyny pro chov koček

Hmotnost kočky v kg	Minimální plocha podlahy na 1 kočku při klecovém držení v m ²	Minimální výška klece v cm	Minimální plocha podlahy na 1 matku a vrh při klecovém držení v m ²	Minimální plocha podlahy na 1 matku a vrh při boxovém držení v m ²
0,5 - 1	0,2	50	-	-
1 - 3	0,3	50	0,58	2
3 - 4	0,4	50	0,58	2
4 - 5	0,6	50	0,58	2

Poznámka: Pokud je to slučitelné s pokusem, je kočkám držným v klecích poskytnuta nejméně jednou denně možnost volného pohybu. Boxy pro kočky jsou opatřeny odpočívadly a vybavením pro šplhání a broušení drápů. K výpočtu minimální plochy podlahy se započítávají nad sebou uspořádané plochy odpočívadel. Minimální výměra plochy na matku s vrhem zahrnuje i 0,18 m² velkou plochu bedny, ve které se nacházejí mláďata. Výška klece znamená svislou vzdálenost mezi nejvyšším místem podlahy a nejnižším místem stropu klece. Srov. graf 7.

TABULKA 7
Pokyny pro chov psů v klecích během pokusu

Výška psa v kohoutku v cm	Minimální plocha podlahy klece na 1 psa v m ²	Minimální výška klece v cm
30	0,75	60
40	1,00	80
70	1,75	140

Poznámka: Pokud je to slučitelné s pokusem, je psům poskytnuta nejméně jednou denně možnost volného pohybu. Plochy určené pro výběh jsou tak velké, aby se pes mohl volně pohybovat. U klecí určených pro chov psů nelze použít mřížové podlahy, s výjimkou pokusů, kde jsou nutné. Vzhledem ke značným rozdílům velikosti a k omezenému poměru velikosti a hmotnosti u různých psích plemen je výška klece vyměřena podle výšky v kohoutku u každého jednotlivého zvířete. Zpravidla činí minimální výška klece dvojnásobek zjištěné výšky. K definici výšky klece viz poznámku k tabulce 6.

TABULKA 8
Pokyny pro chov psů v boxech

Hmotnost psa v kg	Minimální plocha podlahy boxu pro 1 psa v m ²	Minimální plocha přilehlého výběhu na 1 psa v m ²	
		do 3 psů	více než 3 psi
< 6	0,5	0,5 (1,0)	0,5 (1,0)
6 - 10	0,7	1,4 (2,1)	1,2 (1,9)
10 - 20	1,2	1,6 (2,8)	1,4 (2,6)
20 - 30	1,7	1,9 (3,6)	1,6 (3,3)
> 30	2,0	2,0 (4,0)	1,8 (3,8)

Poznámka: Čísla v závorkách udávají celkovou plochu na jednoho psa, tj. plochu podlahy boxu s připočtením přilehlého výběhu. Psi, kteří jsou trvale drženi pod širým nebem, mají přístup k chráněnému místu, kde mohou najít útočiště při špatných povětrnostních podmínkách. Při chovu psů na mřížových podlahách je vždy k dispozici pevná plocha jako místo pro spaní. Mřížové podlahy jsou používány pouze tehdy, když to pokus vyžaduje. Dělicí stěny mezi boxy jsou utvářeny tak, aby se psi nemohli navzájem poranit. Všechny boxy mají dostatečné odtoky.

TABULKA 9
Pokyny pro chov subhumánních primátů v klecích

Hmotnost primáta v kg	Minimální plocha podlahy pro 1 nebo 2 zvířata v m ²	Minimální výška klece v cm
1	0,25	60
1 - 3	0,35	75
3 - 5	0,50	80
5 - 7	0,70	85
7 - 9	0,90	90
9 - 15	1,10	125
15 - 25	1,50	125

Poznámka: Klece jsou konstruovány tak, aby zvířata měla vzájemný zrakový kontakt a mohla v nich stát zpřímá. Jsou vybaveny vysoko umístěnými sedátky, aby primáti mohli využívat hořejší část klece. Minimální výška klece pro gibony a chápány se stanovuje tak, aby se tato zvířata natažená mohla houpat na stropě, aniž by se přitom nohama dotýkala podlahy klece.

K definici výšky klece viz poznámku k tabulce 6.

TABULKA 10
Pokyny pro chov prasat v klecích

Hmotnost prasete v kg	Minimální plocha podlahy pro 1 prase v m ²	Minimální výška klece v cm
5 - 15	0,35	50
15 - 25	0,55	60
25 - 40	0,80	80

Poznámka: Prasata jsou chována v klecích, jen pokud to účel pokusu vyžaduje.
K definici výšky klece viz poznámka k tabulce 6.

TABULKA 11
Pokyny pro chov hospodářských zvířat v boxech

Druhy a hmotnosti v kg		Minimální plocha podlahy v m ²	Minimální délka boxů v m	Minimální výška dělicích stěn mezi boxy v m	Minimální plocha podlahy při skupinovém držení v m ² /1 zvíře	Minimální délka žlabu v m/1 zvíře
Prasata	10 - 30	2	1,6	0,8	0,2	0,20
	30 - 50	2	1,8	1,0	0,3	0,25
	50 - 100	3	2,1	1,2	0,8	0,30
	100 - 150	5	2,5	1,4	1,2	0,35
	> 150	5	2,5	1,4	2,5	0,40
Ovce < 70		1,4	1,8	1,2	0,7	0,35
Kozy < 70		1,6	1,8	2,0	0,8	0,35
Skot	< 60	2,0	1,1	1,0	0,8	0,30
	60 - 100	2,2	1,8	1,0	1,0	0,30
	100 - 150	2,4	1,8	1,0	1,2	0,35
	200 - 400	2,6	2,2	1,4	1,6	0,55
	> 400	2,8	2,2	1,4	1,8	0,65
Dospělí koně		13,5	4,5	1,8	-	-

TABULKA 12
Pokyny pro chov hospodářských zvířat ve stáních

Druhy a hmotnosti v kg		Minimální plocha v m ²	Minimální délka stání v m	Minimální výška dělících stěn mezi stánými v m
Prasata	100 - 150	1,2	2,0	0,9
	> 150	2,5	2,5	1,4
Ovce < 70		0,7	1,0	0,9
Kozy < 70		0,8	1,0	0,9
Skot	60 - 80	0,6	1,0	0,9
	100 - 150	0,9	1,4	0,9
	150 - 200	1,2	1,6	1,4
	200 - 350	1,8	1,8	1,4
	350 - 500	2,1	1,9	1,4
> 500		2,6	2,2	1,4
Dospělí koně		4,0	2,5	1,6

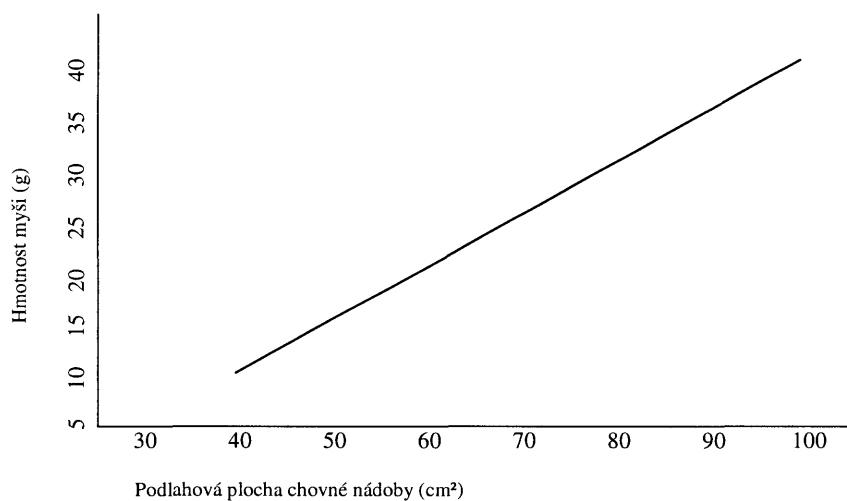
Poznámka: Stání jsou tak široká, aby v nich zvířata mohla pohodlně ležet.

TABULKA 13
Pokyny pro chov ptáků v klecích

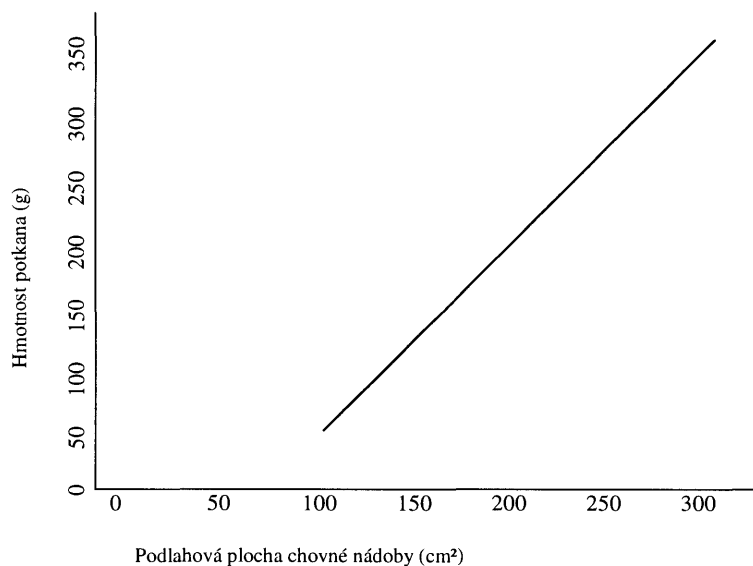
Druhy a hmotnosti v g		Minimální plocha pro 1 ptáka	Minimální plocha pro 2 ptáky	Minimální plocha pro 3 a více ptáků	Minimální výška klece v cm	Minimální délka krmítka pro 1 ptáka v cm
		v cm ² na 1 ptáka				
Mladí ptáci	100 - 300	250	200	150	25	3
	300 - 600	500	400	300	35	7
	600 - 1200	1000	600	450	45	10
	1200 - 1800	1200	700	550	45	12
	1800 - 2400	1400	850	650	45	12
Dospělí samci	> 2400	1800	1200	1000	60	15
Křepelky	120 - 140	350	250	200	15	4

Poznámka: Plocha klece znamená násobek její délky a šířky; určuje vodorovnou výměru vnitřního prostoru klece. Plocha neznamená násobek délky a šířky základny klece! K definici výšky klece srov. pokyn v tabulce 6. Velikost otvorů v podlaze je u kuřat do 10 týdnů maximálně 10 x 10 mm, u kuřic a dospělých ptáků maximálně 25 x 25 mm. Tloušťka drátu je nejméně 2 mm. Sklon dna klece je maximálně 14 % (8°). Otevřené napáječky jsou stejně dlouhé jako krmítka. Jsou-li k dispozici kapátkové napáječky, má každý pták přístup ke dvěma z nich. Klece jsou vybaveny hřadovacími tyčemi (bidélky) a koncipovány tak, aby ptáci v klecích pro jednotlivé umístění měli vzájemný zrakový kontakt.

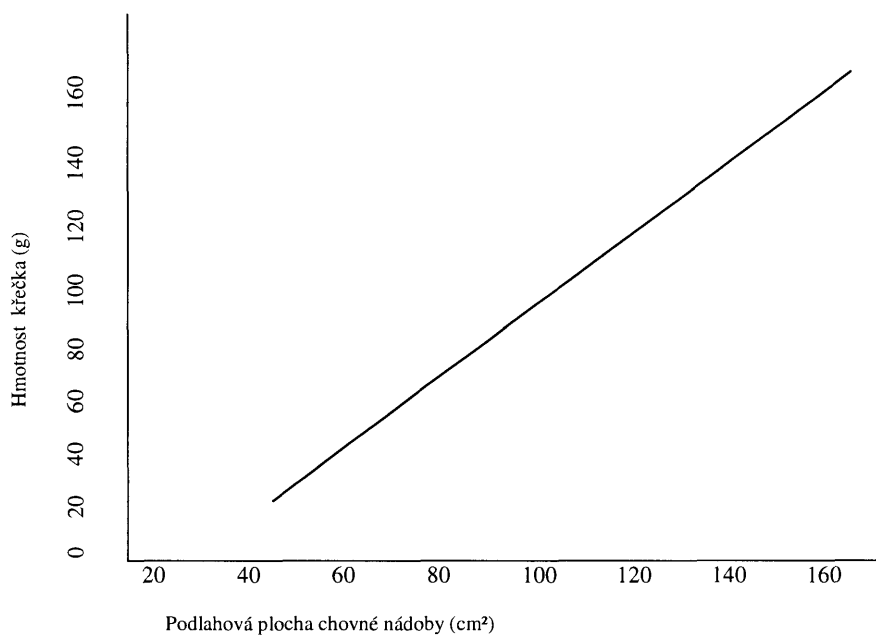
GRAF 1
Myši - podlahová plocha v závislosti na hmotnosti
(chov i pokus)

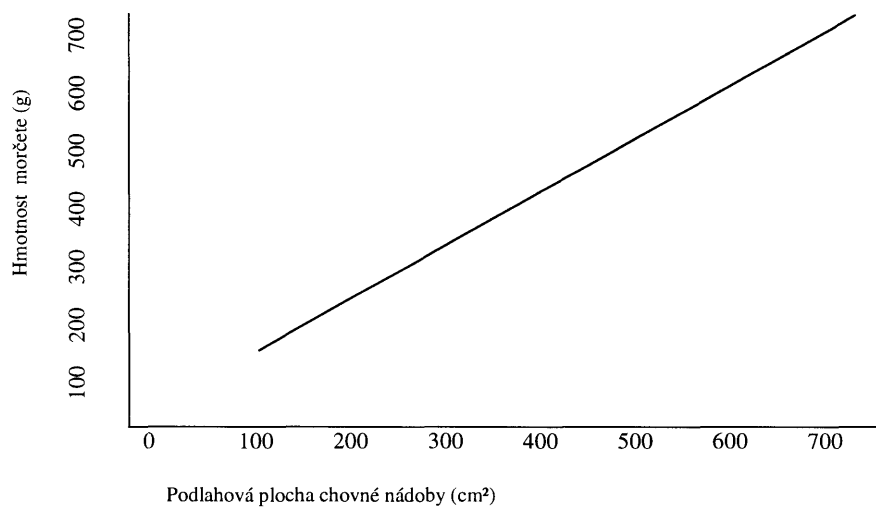
GRAF 2
Potkani - podlahová plocha v závislosti na hmotnosti
(chov i pokus)

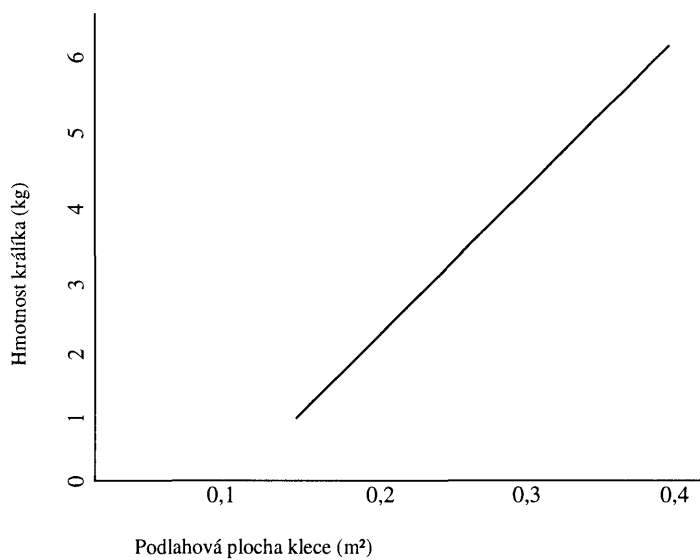
GRAF 3
Křečci - podlahová plocha v závislosti na hmotnosti
(chov i pokus)

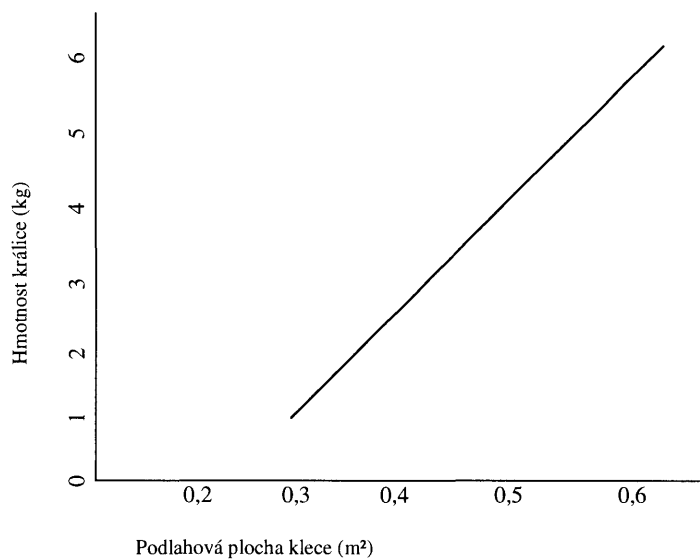
GRAF 4
Morčata - podlahová plocha v závislosti na hmotnosti
(chov i pokus)

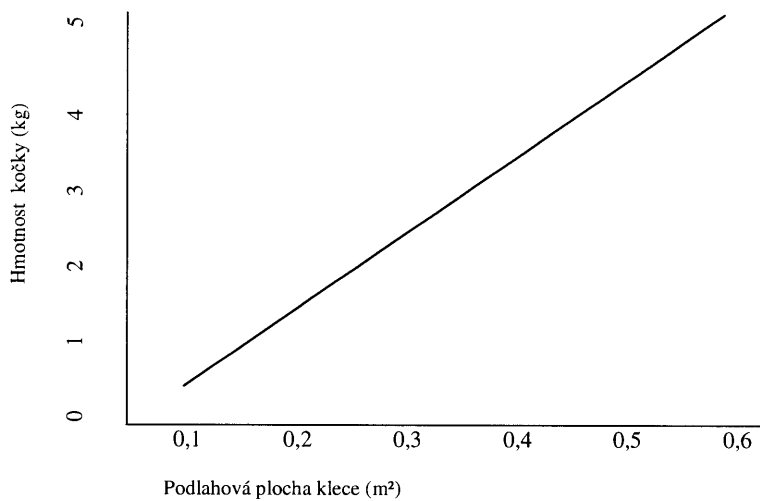
GRAF 5
Králíci - podlahová plocha v závislosti na hmotnosti
(chov i pokus)

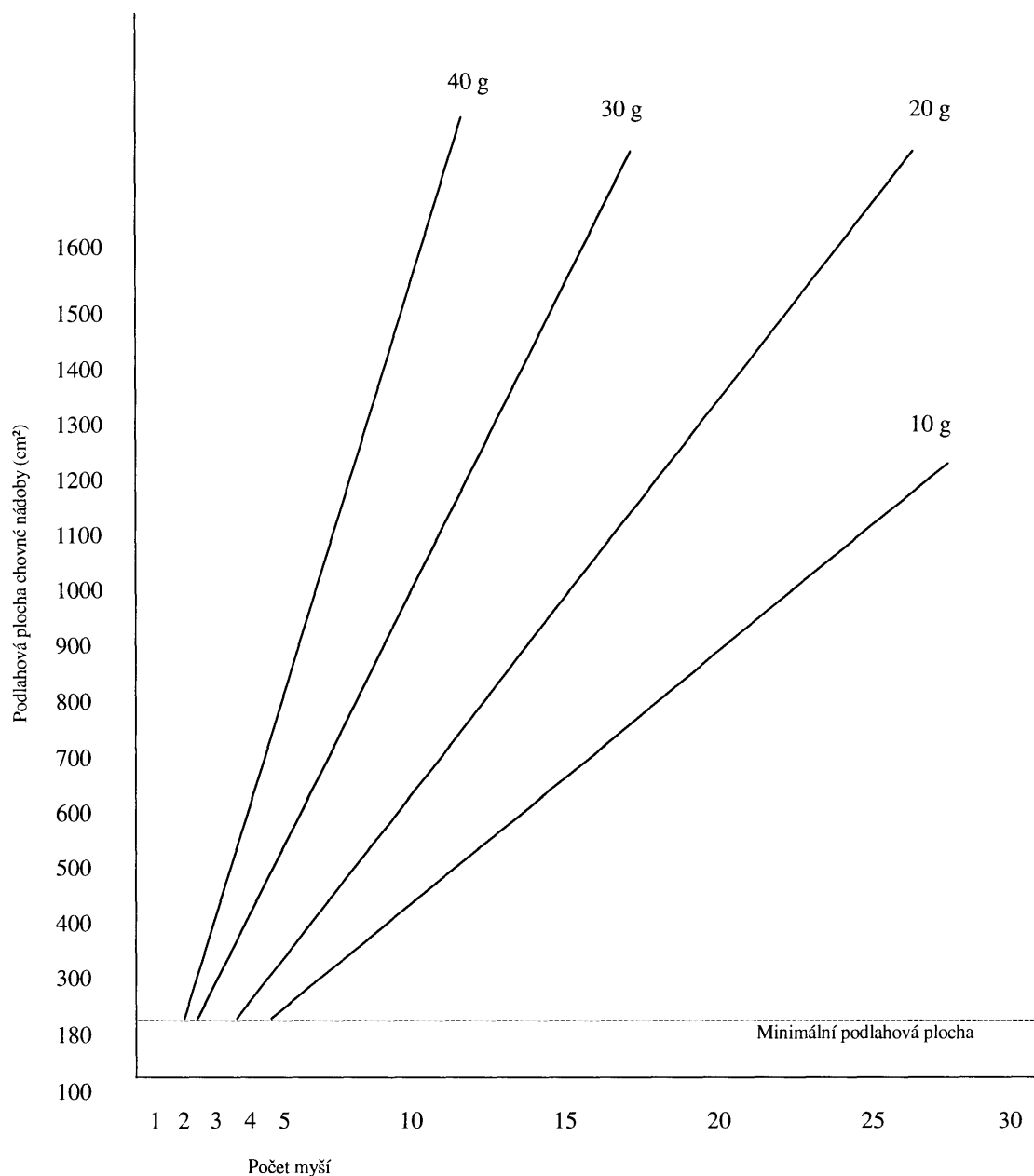
GRAF 6
Králíci - podlahová plocha pro jednu samici s mláďaty v závislosti na hmotnosti
(chov)

GRAF 7
Kočky - podlahová plocha v závislosti na hmotnosti
(chov i pokus)

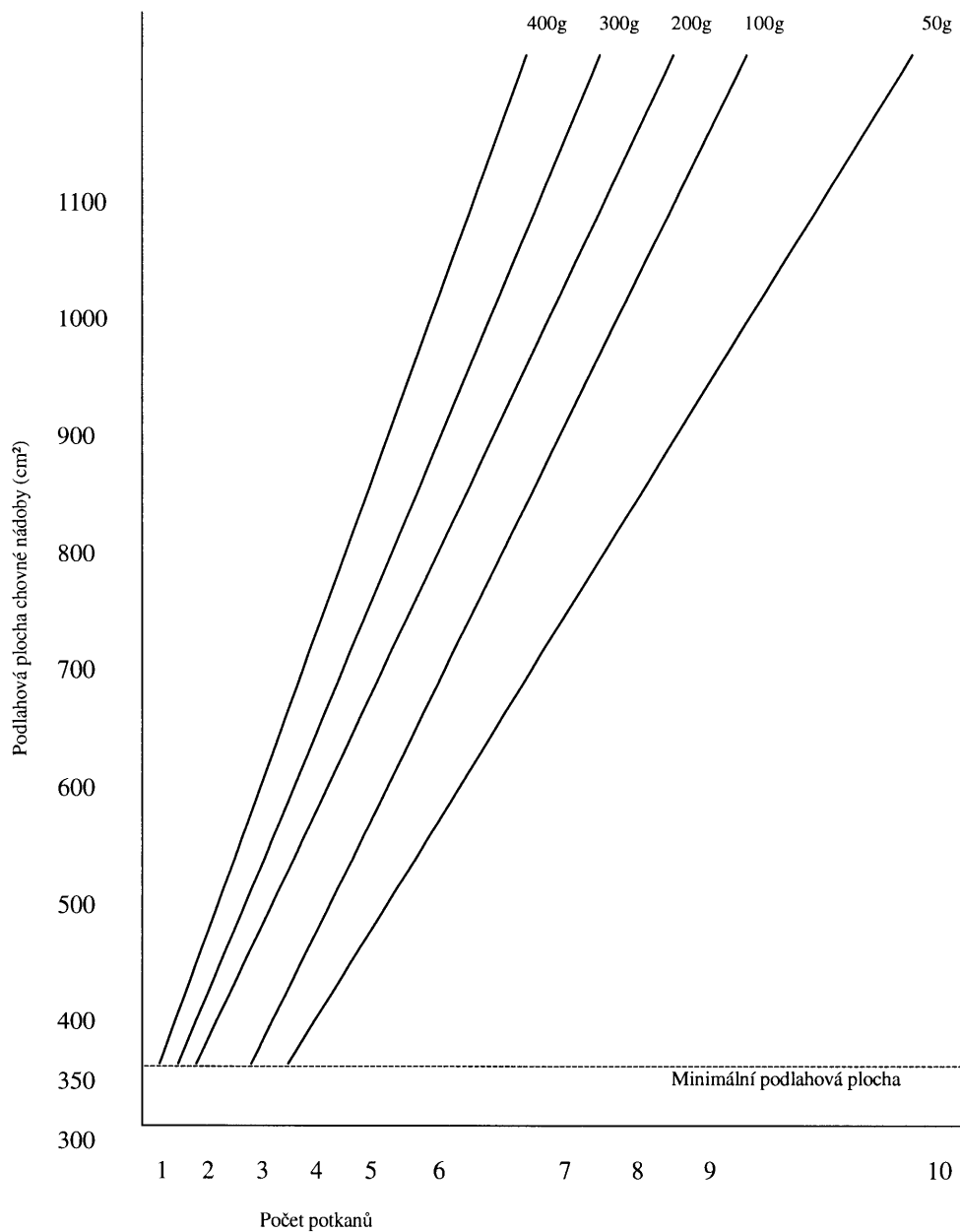

GRAF 8
Ukazatel vztahu mezi počtem myší včetně jejich průměrné hmotnosti na jeden kus,
na chovnou nádobu a její podlahovou plochu
(chov i pokus)

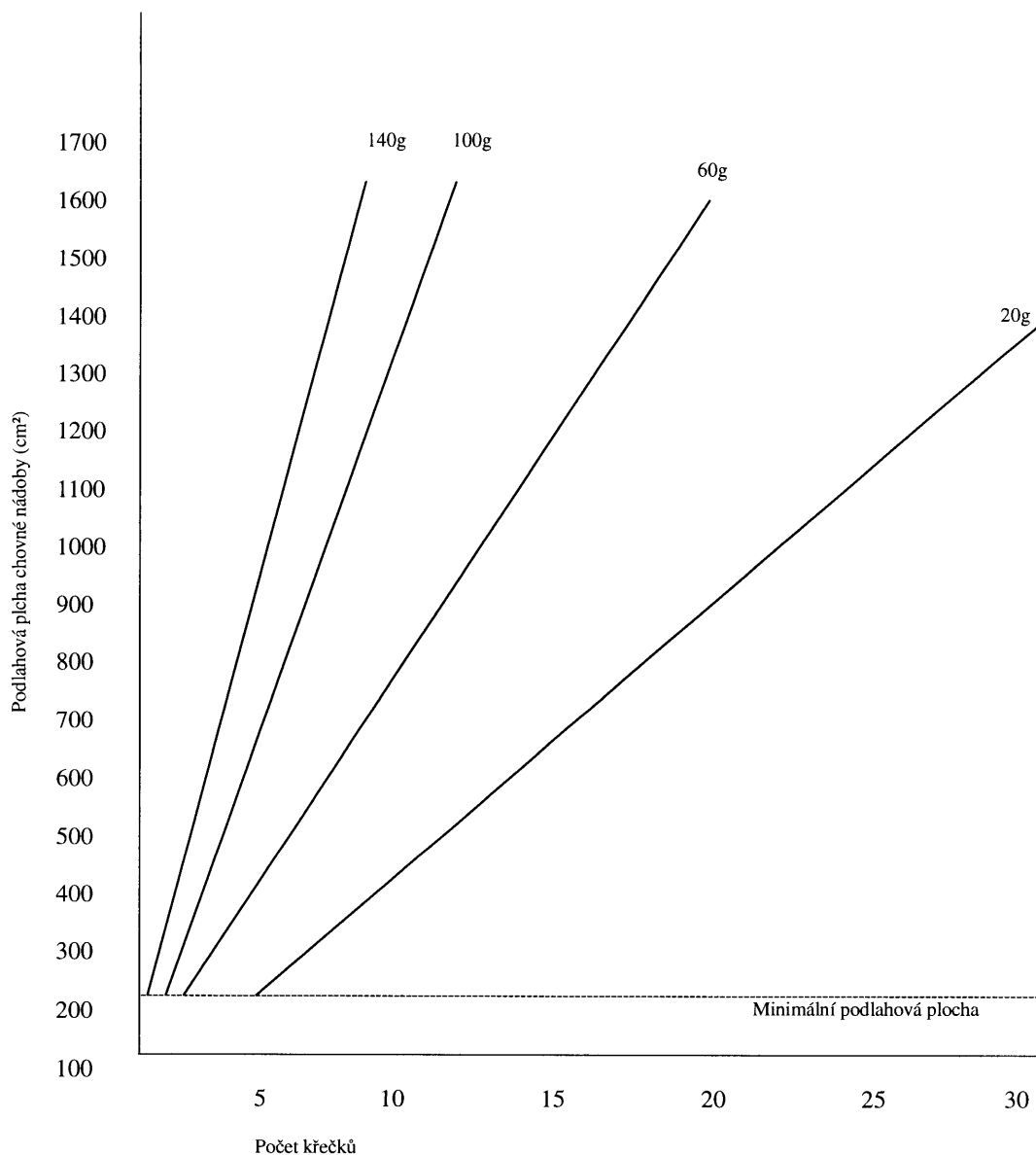
Minimální výška chovné nádoby: 12 cm

GRAF 9
Ukazatel vztahu mezi počtem potkanů na chovnou nádobu a její podlahovou plochu
(chov i pokus)

Minimální výška chovné nádoby: 18 cm

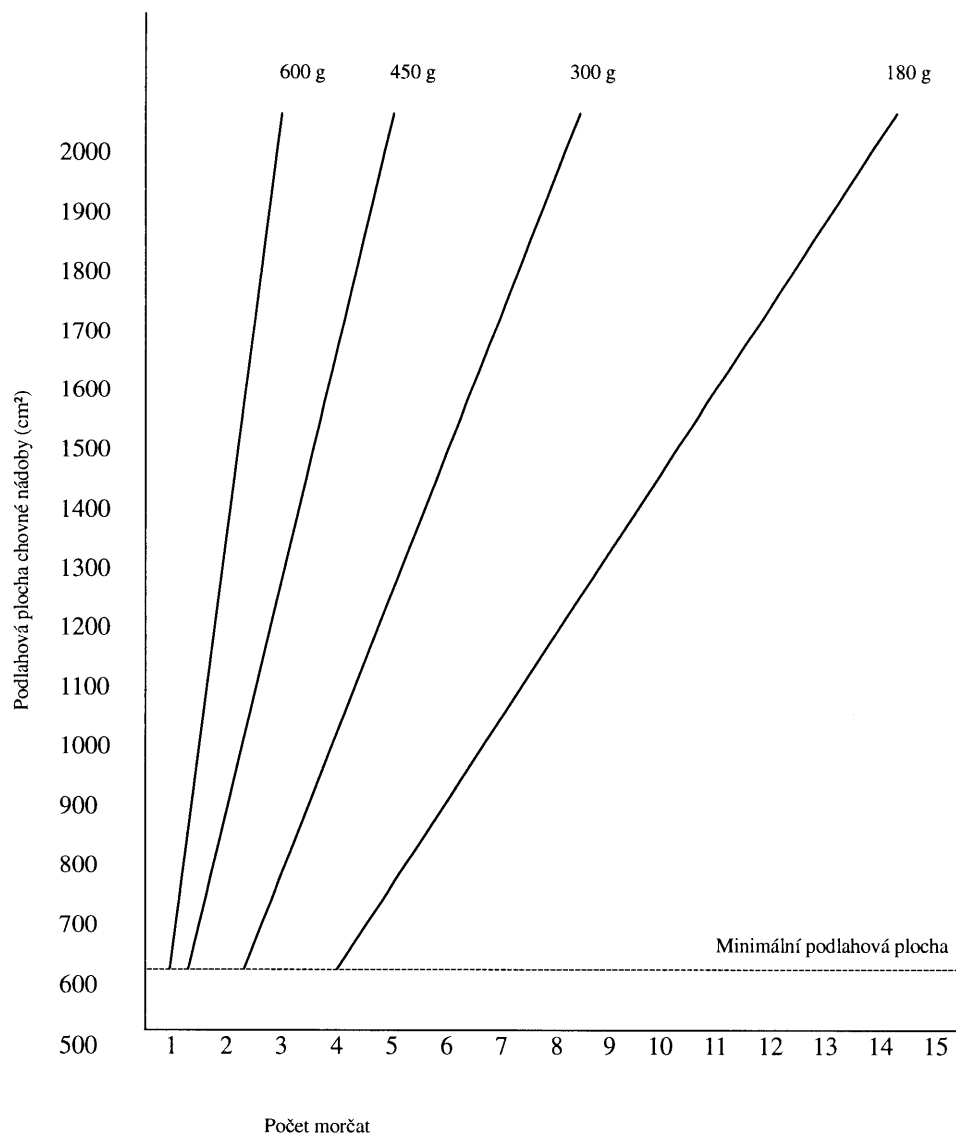
GRAF 10
Ukazatel vztahu mezi počtem křečků na chovnou nádobu a její podlahovou plochu
(chov i pokus)

Minimální výška chovné nádoby: 12 cm

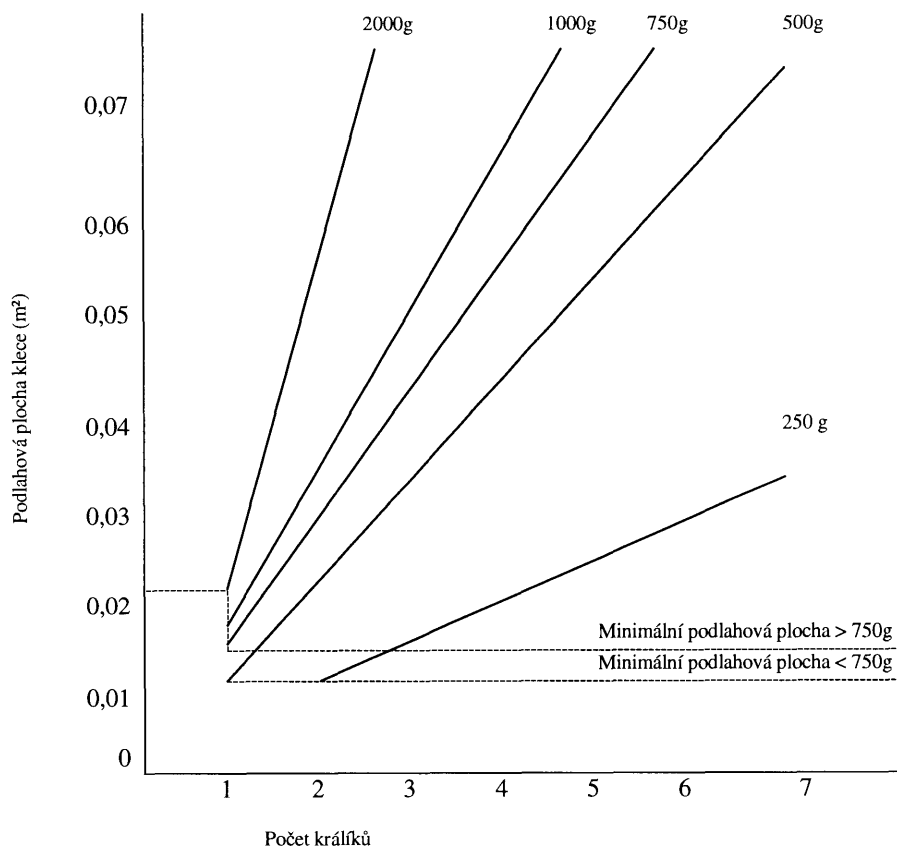
Poznámka: V případě agresivního chování některých jedinců je nutno je oddělit od ostatních.

GRAF 11

**Ukazatel vztahu mezi počtem morčat na chovnou nádobu a její podlahovou plochu
(chov i pokus)**

Minimální výška chovné nádoby: 18 cm

GRAF 12
Ukazatel vztahu mezi počtem králíků v kleci a její podlahovou plochu
(chov i pokus)

Minimální výška klece: viz tabulka 3

Vzory statistických tabulek a pokyny pro jejich vyplnění

Uvádějí se zvířata, která jsou použita v pokusech. Každé zvíře se vykazuje v téže tabulce pouze jednou.

TABULKA 1
Počet a druhy zvířat použitých v pokusech za rok

Taxonomické zařazení	Počet použitých zvířat
Hmyzožravci (<i>Insectivora</i>)	
Letouni (<i>Chiroptera</i>)	
Myš laboratorní (<i>Mus musculus</i> var.)	
Potkan laboratorní (<i>Rattus norvegicus</i> var.)	
Morče domácí (<i>Cavia aperea</i> f. <i>porcellus</i>)	
Křeček (<i>Mesocricetus</i> sp.)	
Ostatní hlodavci (ostatní <i>Rodentia</i>)	
Králík domácí (<i>Oryctolagus cuniculus</i> f. <i>domesticus</i>)	
Lidoopi (<i>Hominidae</i> kromě r. <i>Homo</i>)	
Opice Starého světa (<i>Cercopithecidae</i> a <i>Hylobatidae</i>)	
Opice Nového světa (<i>Callithrichidae</i> a <i>Cebidae</i>)	
Poloopice (<i>Prosimiae</i>)	
Pes domácí (<i>Canis lupus</i> f. <i>familiaris</i>)	
Kočka domácí (<i>Felis silvestris</i> f. <i>catus</i>)	
Fretka (<i>Mustela putorius</i> f. <i>furo</i>)	
Ostatní šelmy (ostatní <i>Carnivora</i>)	
Koně, osli a kříženci (domácí <i>Equidae</i>)	
Prase domácí (<i>Sus scrofa</i> f. <i>domestica</i>)	
Kozy (domácí druhy <i>Capra</i>)	
Ovce (domácí druhy <i>Ovis</i>)	
Skot (<i>Bos primigenius</i> f. <i>taurus</i>)	
Jelenovití (<i>Cervidae</i>)	
Ostatní savci (ostatní <i>Mammalia</i>)	
Křepelka obecná (<i>Coturnix coturnix</i>)	
Ptáci (<i>Aves</i>)	
Plazi (<i>Reptilia</i>)	
Obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	
Ryby (<i>Pisces</i>)	
CELKEM	

TABULKA 2
Počet zvířat použitých v pokusech pro vybrané účely za rok

1. Biologické studie základní povahy (včetně lékařských)	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
2. Objevy, vývoj a řízení jakosti výrobků nebo léčiv pro humánní a veterinární lékařství (včetně hodnocení bezpečnosti)	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
3. Diagnostika nemocí	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
4. Ochrana člověka, zvířat a životního prostředí před škodlivými látkami a jiná hodnocení bezpečnosti	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
5. Výuka a výchova	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	

Poznámka: V řádku 1 pod slovem „lékařských“ je zahrnuto i veterinární lékařství.

TABULKA 3

Počet zvířat použitých v pokusech pro vybrané účely na ochranu člověka, zvířat a životního prostředí před škodlivými látkami nebo pro jiné vyhodnocení bezpečnosti za rok

1. Látky použité nebo uvažované pro použití především v zemědělství	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
2. Látky použité nebo uvažované pro použití především v průmyslu	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
3. Látky použité nebo uvažované pro použití především v domácnostech	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
4. Látky použité nebo uvažované pro použití především jako toaletní zboží	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
5. Látky použité nebo uvažované pro použití především jako přísady do kosmetických prostředků	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
6. Kosmetické prostředky a jejich prototypy	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
7. Látky použité nebo uvažované pro použití především jako přísady do potravin pro lidskou spotřebu	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
8. Potenciálně nebo skutečně nebezpečné znečišťující látky v životním prostředí	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	

Poznámka: Řádek 8 zahrnuje i škodlivé záření.

TABULKA 4

Počet zvířat použitých v pokusech ve vztahu k nemocem a poruchám za rok

1. Nádorová onemocnění (mimo vývojových nádorových rizik)	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
2. Kardiovaskulární onemocnění	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
3. Nervové a duševní poruchy	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
4. Ostatní onemocnění člověka a zvířat	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	

Poznámka: Pokud má pokus v řádcích 2 - 4 vztah k nádorovým onemocněním, je třeba použitá zvířata zatřídit pod nádorová onemocnění

TABULKA 5

Počet zvířat použitých v pokusech vyžadovaných zákonem za rok

1. Pokus vyžadují zákony smluvních stran (včetně mezinárodních závazků)	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
2. Pokus vyžadují zákony ostatních stran	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	
3. Pokus vyžadují zákony smluvních i ostatních stran <i>- nevyplňovat ř. 1 a 2!</i>	Celkem		
	Z toho	Hlodavci a králíci	
		Psi a kočky	
		Primáti	

Rozsah odborných znalostí pro získání osvědčení odborné způsobilosti podle § 17 odst. 1 zákona

1. Podmínky ochrany, chovu a využití pokusných zvířat.
2. Vedení, evidence, statistika, archivace a ochrana údajů souvisejících s chovem a využitím pokusných zvířat podle předpisů ES.
3. Etické principy práce se zvířaty.
4. Biologie laboratorních zvířat a základy jejich anatomie, fyziologie a etologie.
5. Výživa laboratorních zvířat.
6. Genetika laboratorních zvířat.
7. Chov a zoohygiena laboratorních zvířat.
8. Gnotobiologie v chovu laboratorních zvířat.
9. Nemoci pokusných zvířat a diagnostické metody.
10. Pokusy na laboratorních zvířatech
 - a) experimentální výkony na laboratorních zvířatech,
 - b) zacházení se zvířaty, využití zvířat v pokuse,
 - c) způsoby usmrcení zvířat.
11. Pokusy na hospodářských zvířatech.
12. Pokusy na volně žijících zvířatech.
13. Biologické experimentální modely.
14. Alternativní metody.
15. Bezpečnost práce a ochrana zdraví při práci se zvířaty.

Rozsah odborných znalostí k získání osvědčení odborné způsobilosti pro laboranty, techniky a ošetřovatele zvířat v chovných, dodavatelských a uživatelských zařízeních

1. Podmínky ochrany, chovu a využití pokusných zvířat.
2. Vedení a evidence údajů souvisejících s chovem a využitím pokusných zvířat podle předpisů ES.
3. Základy biologie laboratorních zvířat.
4. Výživa laboratorních zvířat.
5. Chov a zoohygiena laboratorních zvířat.
6. Nemoci pokusných zvířat a diagnostické metody.
7. Pokusy na laboratorních zvířatech
 - a) experimentální výkony na laboratorních zvířatech,
 - b) manipulace se zvířaty,
 - c) způsoby usmrcení zvířat.
8. Pokusy na hospodářských a volně žijících zvířatech.
9. Biologické experimentální modely a alternativní metody.
10. Bezpečnost práce a ochrana zdraví při práci se zvířaty.

Vzorový formulář projektu pokusů

PROJEKT POKUSŮ č. podle § 10 vyhlášky č. 207/2004 Sb., o ochraně chovu a využití pokusných zvířat	
1	Identifikace uživatelského zařízení
	Název
	IC
	RCH
	Adresa
	Statutární orgán
2	Číslo rozhodnutí o udělení akreditace a doba jeho platnosti
3	Vedoucí pokusu: jméno, příjmení, titul a číslo osvědčení o kvalifikaci podle § 17 odst. 1 zákona
3.1	Zástupce vedoucího pokusu (je-li ustanoven): jméno, příjmení, titul a číslo osvědčení o kvalifikaci podle § 17 odst. 1 zákona
4	Osoba odpovědná za péči o zvířata v uživatelském zařízení: jméno, příjmení, titul a číslo osvědčení o kvalifikaci podle § 17 odst. 1 zákona
5	Název úkolu studie, případně označení grantu
6	Charakteristika cílů studie s uvedením konkrétního očekávaného přínosu, včetně charakteristiky aplikovaných látek, nebo zařazení látek do indikačních skupin, s výjimkou výstupní kontroly šarží látek
7	Popis pokusu ve vztahu k využití zvířat
7.1	Zařazení pokusu do vyjmenovaných skupin (odpovídající zařazení označte křížkem (x) do prázdného políčka)
7.1.1	Vybrané účely
	Biologické studie základní povahy (včetně lékařských a veterinárních)
	Objevy, vývoj a řízení jakosti výrobků nebo léčiv pro humánní a veterinární lékařství (včetně hodnocení bezpečnosti)
	Diagnostika nemocí
	Ochrana člověka, zvířat a životního prostředí před škodlivými látkami a jiná hodnocení bezpečnosti
	Výuka a výchova
7.1.2	Ochrana člověka, zvířat a životního prostředí před škodlivými látkami a jiná hodnocení bezpečnosti (následné členění)
	Látky použité nebo uvažované pro použití především v zemědělství
	Látky použité nebo uvažované pro použití především v průmyslu
	Látky použité nebo uvažované pro použití především v domácnostech
	Látky použité nebo uvažované pro použití především jako toaletní zboží
	Látky použité nebo uvažované pro použití především jako přísady do kosmetických prostředků
	Kosmetické prostředky a jejich prototypy
	Látky použité nebo uvažované pro použití především jako přísady do potravin pro lidskou spotřebu
Potenciálně nebo skutečně nebezpečné znečišťující látky v životním prostředí (včetně záření)	

7.1.3	Nemoci a poruchy
	Nádorová onemocnění (mimo vývojových nádorových rizik)
	Kardiovaskulární onemocnění
	Nervové a duševní poruchy
	Ostatní onemocnění člověka a zvířat
8	Metodické postupy práce se zvířaty
9	Prohlášení navrhovatele o průkazu nezbytnosti pokusu nebo uvedení právního předpisu, který provedení pokusu ukládá, včetně zdůvodnění, proč nelze pokus na zvířeti nahradit alternativními metodami
10	Zdůvodnění volby druhu, plemene, kmene a kategorie zvířat, jejichž využití je plánováno, s uvedením parametrů jejich kvality
11	Původ pokusných zvířat, s uvedením evidenčních údajů dodavatelského zařízení vč. RČH
12	Zdůvodnění počtů zvířat, jejichž využití je plánováno, za stanovené časové období
13	Způsob značení zvířat v pokusu
14	Způsob znecitlivění, případně podání bolest utišujících prostředků nebo opatření ke snížení bolesti
15	Umístění zvířat během pokusu nebo u volně žijících zvířat místo pokusu
16	Časový plán jednotlivých fází pokusu na zvířatech, včetně data jeho ukončení
17	Úroveň operačního vybavení a způsob pooperační péče
18	Způsob naložení se zvířaty po ukončení pokusu
19	Způsob kontroly dodržování předpisů k ochraně zvířat
20	Uvedení zdravotního rizika pro další zvířata a pro zaměstnance
21	Veterinární podmínky pokusu stanovené podle zvláštních právních předpisů
22	Zdůvodnění opakování zákroků na zvířatech (je-li s ním počítáno)
23	Údaj o úrovni podmínek správné laboratorní praxe (je-li to požadováno zvláštními právními předpisy)

Stanovisko orgánu ochrany přírody v případě pokusu na jedincích druhů volně žijících zvířat
(možno uvést a citovat jako přílohu)

Písemná smlouva mezi uživatelským zařízením a vlastníkem zvířete, od kterého jsou prováděny odběry biologického materiálu například k výrobě sér, očkovacích látek, diagnostik a léků. Smlouva obsahuje: druh a množství materiálu, metodiku a dobu jeho odběru, způsob péče o zvíře a způsob seznámení majitele s těmito podmínkami a jejich kontrolou.

Smlouva PŘILOŽENA NEPŘILOŽENA (nehodící se škrtněte)

Projekt pokusů předkládá	
Telefon / Fax	
E-mail	
Datum	

Razítko uživatelského zařízení

.....
Datum, podpis vedoucího pokusu

.....
Datum, podpis zástupce vedoucího pokusu

.....
Datum, podpis statutárního orgánu zařízení

STANOVISKO ODBORNÉ KOMISE UŽIVATELSKÉHO ZAŘÍZENÍ K PROJEKTU POKUSŮ		
Členové odborné komise (jména - podpisy):		Datum:
Vyjádření vedoucího pokusu:		

Nedílnou součástí tohoto projektu pokusů je povolení použití zvířat

č. j.:

ze dne:

Razítko a podpis příslušného státního orgánu:

Vzor žádosti o udělení akreditace uživatelskému zařízení

ŽÁDOST O UDĚLENÍ AKREDITACE UŽIVATELSKÉMU ZAŘÍZENÍ K PROVÁDĚNÍ POKUSŮ NA ZVÍŘATECH podle § 12 vyhlášky č. 207/2004 Sb., o ochraně chovu a využití pokusných zvířat			
1. IDENTIFIKACE ZAŘÍZENÍ			
Žadatel - název právnické osoby nebo jméno a příjmení fyzické osoby, která zařízení provozuje:			
IČ:		RČH:	
Adresa sídla nebo místa podnikání žadatele (včetně PSČ a okresu):			
Adresy všech zařízení určených k provádění pokusů na zvířatech (včetně PSČ a okresu):			
Příslušný státní orgán (ministerstvo, AV ČR), do jehož okruhu působnosti spadá předmět činnosti žadatele:			
Statutární orgán žadatele - titul, jméno, příjmení:			
Osoba zmocněná k zastupování ve správním řízení - titul, jméno, příjmení:			Telefon:
Osoba odpovědná za péči o zvířata - titul, jméno, příjmení:			Číslo osvědčení podle § 17 odst. 1 zák. č. 246/1992 Sb.:
2. ŽADATEL ŽÁDÁ O UDĚLENÍ			
Označte křížkem (x) do prázdného políčka správnou možnost:			
a) první akreditace		b) další akreditace	
3. HLAVNÍ ZAMĚŘENÍ ČINNOSTI ZAŘÍZENÍ (§ 15 odst. 1, 3 zák. č. 246/1992 Sb.)			
Označte křížkem (x) do prázdného políčka ty činnosti, které zařízení vykonává:			
a) ověření vědecké domněnky a získání nových poznatků			
b) stanovení diagnózy			
c) vývoj a ověřování biologického produktu, včetně zjištění jeho účinku a získání výrobku tohoto charakteru			
d) testace (přesně popsané standardní techniky, které se periodicky opakují)			
e) zkoumání reakcí zvířete včetně jeho metodického sledování ve volné přírodě			
f) výuka			
g) vývoj a ověřování léčiv, veterinárních technických prostředků nebo veterinárních přípravků			
h) zachování nebo rozmnožování živého materiálu pro vědecké účely			
4. DRUHY CHOVANÝCH NEBO UŽÍVANÝCH ZVÍŘAT			
Uveďte druhy zvířat a maximální možný stav podle denní kapacity zařízení:			
Druh zvířat /1/:	Stav (počet) /1/:	Druh zvířat /2/:	Stav (počet) /2/:
Myš laboratorní			
Potkan laboratorní			
Morče domácí			
Křeček zlatý			
Králík domácí			
Pes domácí			
Kočka domácí			
Křepelka obecná			
Primáti			

5. DŘÍVE UDĚLENÉ AKREDITACE PODLE ZÁKONA č. 246/1992 Sb.
<i>Uveďte čísla jednací rozhodnutí, data jejich doručení žadateli a doby platnosti:</i>
6. ŽADATEL PROHLAŠUJE, ŽE
- souhlasí s provedením akreditačního řízení včetně posouzení zařízení posuzovateli stanovenými ÚKOZ, - předloží posuzovatelům údaje dle § 12 odst. 2, 3, 4 vyhlášky č. 207/2004 Sb. - údaje uvedené v této žádosti a další údaje pro akreditační řízení jsou a budou uváděny pravdivě, - souhlasí se zveřejněním názvu zařízení a jména obce jeho sídla.
Datum odeslání žádosti:
Razítko a podpis žadatele:

Vysvětlivky:

/1/ Uvádí se u zařízení, která využívají laboratorní zvířata, nebo u subjektů, které pro provádění pokusů mají stabilní objekty, nebo opakovaně používají určitý druh zvířat. Druhy zvířat v tabulce neuvedené doplňte buď do prázdných řádků, nebo přepište nepoužívané uvedené druhy.

Maximální denní stav zvířat je teoreticky stanovený denní stav zvířat, při němž by byla plně využita kapacita prostorů pro zvířata vybavená pro daný druh, respektive kapacita, pro niž byl objekt budován.

/2/ Subjekty, které provádějí pokusy na hospodářských nebo volně žijících zvířatech, uvedou dané druhy jmenovitě.

ZÁZNAMY ÚKOZ		
Číslo jednací:	Datum doručení ÚKOZ:	Převzal (podpis):

Vzor žádosti o udělení osvědčení chovnému nebo dodavatelskému zařízení

ŽÁDOST O UDĚLENÍ OSVĚDČENÍ CHOVNÉMU NEBO DODAVATELSKÉMU ZAŘÍZENÍ podle § 13 vyhlášky č. 207/2004 Sb., o ochraně chovu a využití pokusných zvířat			
1. IDENTIFIKACE ZAŘÍZENÍ			
Žadatel - název právnické osoby nebo jméno a příjmení fyzické osoby, která zařízení provozuje:			
IČ: <input type="text"/>		RČH: <input type="text"/>	
Adresa sídla nebo místa podnikání žadatele (včetně PSČ a okresu):			
Adresy všech zařízení, která provozují chov nebo dodávku zvířat (včetně PSČ a okresů):			
Příslušný státní orgán (ministerstvo, AV ČR), do jehož okruhu působnosti spadá předmět činnosti žadatele:			
Statutární orgán žadatele - titul, jméno, příjmení:			
Osoba zmocněná k zastupování ve správním řízení - titul, jméno, příjmení:			Telefon:
Osoba odpovědná za péči o zvířata - titul, jméno, příjmení:			Číslo osvědčení podle § 17 odst. 1 zák. č. 246/1992 Sb.:
2. ŽADATEL ŽADÁ O UDĚLENÍ			
Označte křížkem (x) do prázdného políčka správnou možnost:			
a) prvního osvědčení ☐		b) dalšího osvědčení ☐	
3. HLAVNÍ ZAMĚŘENÍ ČINNOSTI ZAŘÍZENÍ (§ 3 písm. aa), bb) zák. č. 246/1992 Sb.)			
Označte křížkem (x) do prázdného políčka ty činnosti, které zařízení vykonává:			
a) chov zvířat ☐		b) dodávka zvířat ☐	
4. DRUHY CHOVANÝCH NEBO DODÁVANÝCH ZVÍŘAT			
Uveďte druhy zvířat a maximální možný stav podle denní kapacity zařízení:			
Druh zvířat /1/:	Stav (počet) /1/:	Druh zvířat /2/:	Stav (počet) /2/:
Myš laboratorní			
Potkan laboratorní			
Morče domácí			
Křeček zlatý			
Králík domácí			
Pes domácí			
Kočka domácí			
Křepelka obecná			
Primáti			
5. DŘÍVE UDĚLENÁ OSVĚDČENÍ PODLE ZÁKONA č. 246/1992 Sb.			
Uveďte čísla jednací rozhodnutí, data jejich doručení žadateli a doby platnosti:			

6. ŽADATEL PROHLAŠUJE, ŽE	
<ul style="list-style-type: none"> - souhlasí s provedením řízení k udělení osvědčení včetně posouzení zařízení posuzovateli stanovenými ÚKOZ, - předloží posuzovatelům údaje dle § 13 odst. 2, 3 vyhlášky č. 207/2004 Sb. - údaje uvedené v této žádosti a další údaje pro akreditační řízení jsou a budou uváděny pravdivě, - souhlasí se zveřejněním názvu zařízení a jména obce jeho sídla. 	
Datum odeslání žádosti:	Razítko a podpis žadatele:

Vysvětlivky:

/1/ Uvádí se u zařízení, která chovají laboratorní zvířata, nebo u subjektů, které pro chov mají stabilní objekty, nebo opakovaně chovají určitý druh zvířat. Druhy zvířat v tabulce neuvedené doplňte buď do prázdných řádků, nebo přepište nepoužívané uvedené druhy.

Maximální denní stav zvířat je teoreticky stanovený denní stav zvířat, při němž by byla plně využita kapacita prostorů pro zvířata vybavená pro daný druh, respektive kapacita, pro niž byl objekt budován.

/2/ Subjekty, které chovají hospodářská nebo volně žijící zvířata, uvedou dané druhy jmenovitě.

ZÁZNAMY ÚKOZ		
Císlo jednací:	Datum doručení ÚKOZ:	Převzal (podpis):

Náležitosti osvědčení dle § 17 odst. 1 zákona

Příslušný státní orgán dle § 19 odst. 1 písm. d) zákona
Rezortní odborná komise

vydává

podle § 23 odst. 1 písm. d) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění
pozdějších předpisů,

osvědčení
evidenční číslo

k řízení a kontrolování pokusů na zvířatech dle § 17 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu
zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů,

paní / panu
datum narození

na základě vysvědčení evidenční číslo

Datum, razítko, podpis příslušného státního orgánu.

208

VYHLÁŠKA

ze dne 14. dubna 2004

o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat

Ministerstvo zemědělství stanoví podle § 29 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 77/2004 Sb., (dále jen „zákon“) k provedení § 10, 12a, § 12c odst. 3, § 29a odst. 2 zákona:

§ 1

Úvodní ustanovení

Hospodářská zvířata se chovají s ohledem na druh a hmotnostní kategorii a další specifické požadavky na jejich ochranu a pohodu podle minimálních standardů stanovených zákonem, mezinárodními smlouvami,¹⁾ kterými je Česká republika vázána, a v souladu s právem Evropských společenství.²⁾

§ 2

Minimální standardy pro ochranu skotu

(1) Minimální standardy pro ochranu kategorie skotu ve věku do šesti měsíců (dále jen „telata“) stanoví následující podmínky

- po porodu ošetřovatel v intenzivních chovech skotu zkontroluje a zabezpečí, aby novorozené tele přijalo co nejdříve, nejpozději do 6 hodin po narození, dostatečné množství mléka od matky nebo z jiného zdroje,
- telata nesmí být uvázána, kromě telat chovaných ve stádě, která mohou být uvázána během krmení mlékem nebo jeho náhražkou, maximálně však 1 hodinu,
- telatům nesmí být nasazován náhubek,
- pro všechna telata ustájená ve skupině, která nejsou krmena do nasycení podle vlastní potřeby zvířete nebo pomocí automatického krmného systému, musí být zajištěn přístup ke krmivu ve

stejně době, jaký mají ostatní telata ve skupině; pro telata ustájená ve skupinách, která nemají stálý přístup ke krmivu, musí být zajištěno krmení nejméně dvakrát denně,

- každé tele starší dvou týdnů musí dostat krmivo obsahující vlákninu v minimálním množství zvyšujícím se postupně od 50 g do 250 g pro telata ve věku 8 až 20 týdnů a obsahuje tolik železa, aby byla zajištěna průměrná hladina krevního hemoglobinu minimálně 4,5 mmol/litr,
- šířka individuálního kotce pro telata musí odpovídat minimálně kohoutkové výšce telete, měřeno ve stoje, a délka kotce musí být minimálně rovna délce těla měřené od špičky nosu po kaudální okraj hrbolu kyčelního vynásobeného koeficientem 1,1. Individuální kotce pro telata nesmí mít celistvé stěny, ale stěny, které telatům umožňují vizuální kontakt s ostatními telaty a neznemožňují péči o jejich srst,
- tele starší osmi týdnů nesmí být drženo v individuálním kotci, pokud podle veterinárního lékaře jeho zdravotní stav a jeho chování nevyžaduje izolaci a individuální péči,
- pro telata chovaná ve skupinách je prostor bez překážek pro jedno tele o živé hmotnosti do 150 kg přinejmenším 1,5 m²; 1,7 m² pro tele od 150 do 220 kg živé hmotnosti a přinejmenším 1,8 m² pro tele nad 220 kg živé hmotnosti; toto ustanovení se však nevztahuje na sající telata u matek a stáje, kde je méně než 6 telat; další požadavky na prostory a vybavení pro ustájení telat stanoví zvláštní právní předpis,³⁾
- ve stájích s telaty musí být zajištěno přirozené nebo umělé osvětlení; při použití umělého osvět-

¹⁾ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 21/2000 Sb. m. s., o sjednání Evropské dohody o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely.

²⁾ Směrnice Rady 91/629/EHS ze dne 19. listopadu 1991, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat. Směrnice Rady 97/2/ES ze dne 20. ledna 1997, kterou se mění směrnice 91/629/EHS, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat. Směrnice Rady 91/630/EHS ze dne 19. listopadu 1991, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat. Směrnice Rady 2001/88/ES ze dne 23. října 2001, kterou se mění směrnice 91/630/EHS, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat. Směrnice Komise 2001/93/ES ze dne 9. listopadu 2001, kterou se mění směrnice 91/630/EHS, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat. Směrnice Rady 1999/74/ES ze dne 19. července 1999, kterou se stanoví minimální požadavky na ochranu nosnic.

³⁾ Vyhláška č. 191/2002 Sb., o technických požadavcích na stavby pro zemědělství.

lení nejméně po dobu od 9 do 17 hodin v intenzitě odpovídající přirozenému světlu,

- j) pro telata ustájená ve stájích nebo boxech je zajištěno podestlání vhodnou podestýlkou; to se vztahuje zejména na telata mladší než dva týdny a telata v izolaci,
- k) telata do věku jednoho týdne a telata s neúplně zhojeným pupkem se smí přemísťovat z hospodářství, v němž se narodila, jen v mimořádných případech; při přemísťování telat a jejich přepravě na trh je nezbytné zajistit opatření k ochraně jejich zdraví a pohody,
- l) u telat chovaných v budovách musí být chovatelem zabezpečena jejich prohlídka nejméně dvakrát denně a u telat, která nejsou chována v budovách, nejméně jedenkrát denně.

(2) Ustanovení odstavce 1 se vztahují na nově budované nebo rekonstruované stáje pro telata a od 31. prosince 2006 se vztahují na všechny stáje pro telata.

(3) Minimální standardy pro ochranu kategorie plemenů evidovaných podle zvláštních právních předpisů⁴⁾ pro využití v přirozené plemenitbě a inseminaci a pro odchovávané plemenné býčky ve věku od šesti měsíců (dále jen „plemenní býci“) stanoví následující podmínky

- a) plocha pro připouštění se řeší a udržuje tak, aby se předcházelo zranění plemenného býka nebo plemence,
- b) mechanické zařízení nutící plemenné býky k pohybu mohou být zapínána na potřebnou dobu pod podmínkou, že jsou náležitě kontrolována a individuálně upravena,
- c) minimální plocha pro individuální ustájení plemenného býka v boxu je 16 m² a v případě hmotnosti větší než 1000 kg musí být na každých 60 kg živé hmotnosti plocha zvětšena o 1,0 m², další požadavky na prostory a vybavení pro ustájení plemenných býků stanoví zvláštní právní předpis.³⁾

(4) Plemenné býky je možné navykat a využívat pro naskočení jiného plemenného býka při odběru semene pro inseminaci; zvíře jakékoliv kategorie skotu nelze používat a cvičit jako jízdni zvíře pro člověka nebo na ně z jiných důvodů nasedat nebo je používat pro býčí zápasy.

(5) Zvláštní pozornost se musí věnovat stavu paznehtů u všech kategorií dospělého skotu; mezi preventivní opatření patří kontrola stavu paznehtů a paznehtářská úprava prováděná v pravidelných intervalech tak, aby nedocházelo k přerůstání rohoviny nebo ji-

nému poškození paznehtu a bolestivým stavům vyvolávajícím změnu fyziologického postoje nebo pohyblivosti zvířat.

(6) Minimální standardy pro ochranu kategorie býků a jalovic, kteří nejsou evidováni podle zvláštních právních předpisů⁴⁾ k využití v plemenitbě ve věku od šesti měsíců (dále jen „skot ve výkrmu“) stanoví následující podmínky

- a) ve skupinách nesmí být volně chován společně skot s rohy a bez rohů; prostorové nároky na ustájení upravují zvláštní právní předpisy,³⁾
- b) k prevenci vzájemného naskakování býků nesmí být používány vodiče pod elektrickým napětím,
- c) další požadavky na prostory a vybavení pro ustájení skotu ve výkrmu stanoví zvláštní právní předpis.³⁾

(7) Minimální standardy pro ochranu kategorie plemenc skotu a jalovic ve věku od šesti měsíců, které jsou evidovány podle zvláštních právních předpisů,⁴⁾ k využití v plemenitbě nebo jsou pro tento účel odchovávány (dále jen „krávy a jalovice“), stanoví následující podmínky

- a) počet zvířat ve volném ustájení nesmí být větší než počet boxů a počet míst v krmišti, pokud není objemné krmivo podáváno do nasycení podle vlastní potřeby zvířete; prostory včetně chodeb a výběhů zajišťují takové podmínky, aby se předešlo neúměrným skupinovým tlakům,
- b) k omezení pohybu krav a jalovic na stání, zejména při jejich dojení nebo pro omezení kálení a močení do určitého prostoru hnojné uličky, se nesmí používat vodiče pod elektrickým napětím,
- c) mechanická zařízení nutící krávy nebo jalovice k pohybu mohou být zapínána na potřebnou dobu pod podmínkou, že jsou náležitě kontrolována a individuálně upravena; v období posledních 2 měsíců březosti nesmí být tato zařízení používána,
- d) dojící technika musí být zvolena a dojící zařízení udržováno tak, aby se předešlo poškozování mléčné žlázy. Ošetřovatel dojníc musí ovládat používané technologické zařízení pro dojení a kontrolu správnosti jeho použití. Při každodenní prohlídce zvířat musí být věnována pozornost mléčné žláze a pohlavním orgánům. Případný vznik abnormalit je třeba zvlášť pečlivě sledovat během posledního měsíce březosti,
- e) kráva nebo jalovice při používání stájí v intenzivních chovech se před porodem a po něm ustájí v boxu s pevnou podlahou a podestýlkou,
- f) ošetřovatel krav nebo jalovic musí ovládat tech-

⁴⁾ Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb. a zákona č. 282/2003 Sb.

niku telení, věnuje zvláštní pozornost hygieně, zejména při asistovaných porodech; vznikne-li podezření, že porod bude obtížný, nebo není-li možné vybavit tele manuálně bez vážného nebezpečí pro krávu nebo tele, je třeba vyžádat bez odkladu pomoc veterinárního lékaře. Při porodu prováděném ošetřovatelem nelze používat mechanické pomůcky s výjimkou ručně ovládaných provazů.

(8) Ke střežení skotu lze používat psy pouze tehdy, jsou-li pro tento účel vycvičeni, a to po době pozvolného navykání.

§ 3

Minimální standardy pro ochranu prasat

(1) V části stavby, ve které jsou chována prasata, nesmí být překročena hladina nepřetržitého hluku 85 dB. Je třeba se vyhnout stálému nebo náhlému hluku.

(2) Prasata musí být chována v prostředí s intenzitou světla alespoň 40 luxů po dobu minimálně osmi hodin denně.

(3) Ustájení pro prasata musí být vybudováno takovým způsobem, aby každé prase

- a) mělo přístup do prostoru, který je čistý, fyzicky a tepelně pohodlný, vybavený řádným odtokem, a který umožňuje všem zvířatům současně polohu vleže,
- b) vidělo na jiná prasata, s výjimkou kategorie pohlavně dospělých plemenic prasat evidovaných podle zvláštních právních předpisů⁴⁾ pro využití v přirozené plemenitbě a inseminaci v období před prvním zapuštěním (dále jen „prasnička“) nebo plemenic po prvním porodu (dále jen „prasnice“) v týdnu před očekávaným porodem a v jeho průběhu.

(4) Prasata musí mít trvalý přístup k dostatečnému množství materiálu, který jim umožňuje etologické aktivity, jako je např. sláma, seno, dřevo, piliny, kompost, rašelina nebo směsi takových materiálů, které neohrožují zdraví zvířat.

(5) Podlahy musí být hladké, avšak nikoliv kluzké, aby se předešlo poranění prasat, a musí být navrženy, konstruovány a udržovány tak, aby prasatům nezpůsobovaly poranění nebo útrapy. Musí odpovídat velikosti a hmotnosti prasat a musí tvořit pevný, rovný a stabilní povrch.

(6) Všechna prasata musí být krmena alespoň jednou denně. Při ustájení ve skupinách, které nejsou krmeny do nasycení podle vlastní potřeby zvířete nebo nemají k dispozici automatický krmný systém, musí mít každé prase přístup ke krmivu ve stejné době jako ostatní prasata ve skupině.

(7) Všechna prasata starší než 2 týdny musí mít trvalý přístup k dostatečnému množství čerstvé vody.

(8) Minimální standardy pro ochranu kategorie prasat ve věku od narození do odstavu (dále jen „selata“) stanoví následující podmínky

- a) v porodních kotcích pro selata musí být zajištěn dostatečný prostor pro jejich přirozený pohyb a zejména pro to, aby mohla být bez obtíží kojena nebo napájena,
- b) pro selata od narození do odstavu musí být zajištěna suchá plocha pro ležení, na níž mohou odpočívat všechna současně a do níž nemá prasnice přístup; v případě potřeby je zajištěn zdroj tepla, který neškodí prasnici,
- c) selata nesmějí být odstavována dříve než ve věku 28 dnů s výjimkou případů, kdy by neodstavení mohlo nepříznivě ovlivnit zdravotní stav matky nebo selat; selata však mohou být odstavována až o sedm dnů dříve, jestliže jsou přemístěna do kotce, který je před umístěním nové skupiny vyprázdněn, důkladně vyčištěn a vydezinfikován a který je oddělen od prostorů, kde jsou ustájeny prasnice, aby se minimalizoval přenos nákaz na selata,
- d) krácení ocasu nebo extirpace (trhání nebo obrušování) špičáků neodstavených selat se nesmí provádět bezdůvodně, ale pouze v případech prokázaných poranění struků prasnice nebo uší a ocasů ostatních prasat.

(9) Minimální standardy pro ochranu kategorie prasat ve věku od odstavu do věku 10 týdnů a prasat od věku 10 týdnů do porážky (dále jen „odchovávaná a vykrmovaná prasata“) stanoví následující podmínky

- a) skupiny pro výkrm nebo odchov k zařazení do plemenitby musí být vytvářeny co nejdříve po odstavu, nejlépe do jednoho týdne po odstavu; odchovávaná a vykrmovaná prasata se chovají ve stálých skupinách a jejich spojování se omezí na minimum. Jsou-li prasata smíšená, měla by mít dostatek možností uniknout nebo se ukrýt před jinými prasaty,
- b) pro odchovávaná a vykrmovaná prasata ve skupině je podlahová plocha prostá překážek minimálně
 1. 0,15 m² na prase o živé hmotnosti do 10 kg,
 2. 0,20 m² na prase o živé hmotnosti od 10 kg do 20 kg,
 3. 0,30 m² na prase o živé hmotnosti od 20 kg do 30 kg,
 4. 0,40 m² na prase o živé hmotnosti od 30 kg do 50 kg,
 5. 0,55 m² na prase o živé hmotnosti od 50 kg do 85 kg,
 6. 0,65 m² na prase o živé hmotnosti od 85 kg do 110 kg,
 7. 1,00 m² na prase o hmotnosti vyšší než 110 kg,

c) jsou-li pro prasata chovaná ve skupinách použity betonové roštové podlahy, musí být šíře mezer mezi nášlapnými plochami roštu (dále jen „roštnice“)

1. 11 mm pro selata,
2. 14 mm pro odstávčata,
3. 18 mm pro odchovávaná a vykrmovaná prasata, minimální šířka roštnice je 50 mm pro selata do odstavu a odstávčata a 80 mm pro odchovávaná a vykrmovaná prasata,

d) jsou-li odchovávaná a vykrmovaná prasata držena pohromadě a jejich chování se vymyká normálním projevům, provedou se opatření proti vzájemnému napadání; prasata jeví trvale známky agreivity nebo prasata, která jsou obětí těchto agreivních zvířat, se izolují a drží mimo skupinu; v tomto případě musí použitý samostatný kotec umožňovat zvířeti snadné otáčení, pokud to není v rozporu s doporučením veterinárního lékaře,

e) při sestavování skupin prasat pocházejících z různých vrhů lze použít uklidňující veterinární léčiva jen se souhlasem veterinárního lékaře.

(10) Dříve, než se přistoupí k zákrokům podle odstavce 8 písm. d) a e), chovatel zabezpečí jiná opatření, která brání okusování ocasů a jiným poruchám chování, přičemž se berou v úvahu podmínky prostředí a hustota osazení stáje a možnost zvětšení příslušného ustájovacího prostoru. Z tohoto důvodu se musí změnit nevhodné podmínky prostředí nebo způsob ustájení.

(11) Minimální standardy pro ochranu kategorie pohlavně dospělých plemenků prasat evidovaných podle zvláštních právních předpisů⁴⁾ pro využití v přirozené plemenitbě a inseminaci (dále jen „kancí“) stanoví následující podmínky

- a) kotce pro kance musí být umístěny a konstruovány tak, aby se kanec mohl otáčet a slyšet, cítit a vidět jiná prasata; volná podlahová plocha kotce pro dospělého kance musí být minimálně 6 m²,
- b) v případech, kdy se kotce používají také jako místo pro připouštění prasnic, musí být podlahová plocha pro dospělého kance minimálně 10 m² a v kotci nesmí být žádné překážky,
- c) zkracování klů kanců se provádí pouze z důvodů předcházení dalších poranění ostatních prasat a z bezpečnostních důvodů.

(12) Ustanovení odstavce 11 se vztahují na nově budované, rekonstruované nebo poprvé do provozu uvedené stavby pro prasata a od 1. ledna 2005 se vztahují na všechny stavby pro prasata.

(13) Minimální standardy pro ochranu prasnic a prasniček stanoví následující podmínky, které se nevztahují na hospodářství, v nichž je ustájeno méně než 6 odchovávaných prasat nebo 5 prasnic se selaty,

a) prasnice a prasničky se během období, které začíná 4 týdny po zapuštění a končí 1 týden před očekávaným porodem, chovají ve skupinách. Kotec, ve kterém je skupina chována, musí mít strany delší než 2,8 m. Je-li ve skupině chováno méně než 6 zvířat, kotec, ve kterém je skupina chována, musí mít strany delší než 2,4 m,

b) v hospodářstvích s méně než 10 prasnicemi mohou být prasnice ustájeny během období uvedeného v písmenu a) jednotlivě za předpokladu, že se v kotcích mohou snadno otočit,

c) podlahy musí splňovat pro zapuštěné prasničky a březí prasnice tyto požadavky:

1. pro zapuštěné prasničky a nebo prasnice chované ve skupinách musí činit celková využitelná podlahová plocha pro každou zapuštěnou prasničku nejméně 1,64 m² a pro každou prasnici nejméně 2,25 m². Jsou-li tato zvířata chována ve skupinách po méně než 6 kusech, musí být celková využitelná podlahová plocha zvětšena o 10 %. Jsou-li tato zvířata chována ve skupinách po 40 nebo více kusech, celková využitelná podlahová plocha může být zmenšena o 10 %,

2. část podlahy požadované v bodu 1 rovnající se nejméně 0,95 m² na prasničku a nejméně 1,3 m² na prasnici musí být tvořena souvislou pevnou plochou, z níž je pro odtokové otvory vyhrazeno maximálně 15 %,

3. jsou-li pro zapuštěné prasnice a prasničky chované ve skupinách použity betonové roštové podlahy, maximální šíře mezer mezi roštnicemi musí být 20 mm a minimální šířka roštnice musí být 80 mm,

d) v případě zjištění parazitů kontrolním vyšetřením březích prasnic a prasniček se zajistí ošetření proti vnitřním a vnějším parazitům,

e) v týdnu před očekávaným porodem musí mít prasničky a prasnice k dispozici čistou a pohodlnou plochu pro ležení a vhodný materiál pro vytvoření hnízda,

f) pro usnadnění spontánního nebo asistovaného porodu musí být za prasnicí nebo prasničkou volná plocha, systém musí umožňovat porod s asistencí nebo bez ní; porodní kotce, v nichž se prasnice pohybují volně, musí být vybaveny zábranami pro ochranu selat a musí být řešeny tak, aby nezpůsobovaly zranění prasat; pokud je použito klecových zábran, minimálními rozměry prostoru pro prasnici musí být délka 2,1 m a šířka 0,7 m, a za zábranami musí být minimálně 0,3 m volného prostoru.

(14) Ustanovení odstavce 13 písm. a) až c) se vztahují na nově budované, rekonstruované nebo poprvé do provozu uvedené stavby pro prasata a od

1. ledna 2006 se vztahují na všechny stavby pro prasata.

(15) Další požadavky a prostory na vybavení pro ustájení jednotlivých kategorií prasat stanoví zvláštní právní předpis.³⁾

§ 4

Minimální standardy pro ochranu ovcí a koz

Minimální standardy pro ochranu ovcí a koz stanoví následující podmínky

- a) žebřiny na seno a žlaby na krmivo a krmné doplňky musí být řešeny a umístěny tak, aby se zabránilo vzniku poranění nebo poškození očí a aby ovce nebo kozy nebyly ohroženy pádem žebřin nebo balíků krmiva,
- b) napáječky musí být řešeny a umístěny tak, aby se snížila na minimum možnost kontaminace výkaly nebo močí, riziko zmrznutí nebo rozlévání vody a předešlo se zranění; ošetřovatel je udržuje čisté a kontroluje nejméně jednou denně, při extrémních výkyvech počasí i častěji. Další požadavky na zařízení a vybavení staveb pro ovce a kozy jsou uvedeny ve zvláštním právním předpisu,³⁾
- c) zvláštní péče se musí věnovat udržování nástrojů používaných ke stříhání, označování zvířat a aplikaci antiparazitárních preparátů a vybavení na antiparazitární koupele ovcí v provozuschopném stavu. Ústí podavačů léků musí mít velikost odpovídající věku a plemeni ošetřovaných ovcí,
- d) pokud chovatel nemá potřebné zkušenosti ve všech otázkách chovu, mezi něž patří manipulace s ovci, asistence při porodech, dojení, stříhání, pokud se provádí, všechny prováděné metody koupelí a postříků, úpravy paznehtů a ostatní jednoduché preventivní a léčebné zákroky podle pokynů veterinárního lékaře, musí si zajistit odbornou pomoc nebo dostupnost takového vybavení, které mu řešení běžných provozních problémů umožní,
- e) ovce a kozy lze jen výjimečně chovat jednotlivě,
- f) dospělé ovce plemen chovaných pro produkci vlny se minimálně jednou za rok ostříhají. Stříhací strojky musejí být pravidelně čištěny a dezinfikovány, aby byly v provozuschopném stavu, a jejich provedení musí být přiměřené velikosti a věku zvířat. Před a během stříhání se s ovci zachází opatrně, aby se předešlo zranění. Rány způsobené během stříhání musejí být okamžitě ošetřeny,
- g) ostříhané ovce se nevyhánějí mimo ustájovací prostory, pokud lze ve vztahu ke klimatickým podmínkám předpokládat, že ostříhání rouna bude mít škodlivý vliv na jejich zdravotní a kondiční stav,
- h) zvláštní pozornost se musí věnovat stavu paznehtů; mezi preventivní opatření patří úprava paz-

nehtů prováděná v pravidelných intervalech, aby se omezilo šíření hniloby paznehtů a jiných infekcí. Ovce nesmí být vypouštěny na pastviny, na nichž hrozí vážné nebezpečí kontaminace. Vchody a východy budov a výběhů se udržují v dobrém stavu, bez překážek a upravené tak, aby nedocházelo ke zranění zvířat nebo poškození rouna,

- i) ohrazení musí být řádně provedeno a udržováno, aby se předešlo úniku a riziku poranění ovcí nebo koz. Při použití drátěného pletiva musí být ohrazení často kontrolováno a udržováno v napjatém stavu, aby se do něj zejména rohaté ovce nebo rohaté kozy nezachytávaly. Pletivo nelze používat k ohrazení pozemků, na nichž ovce rodí; vyhovující je kombinace přenosných a pevných ohrazení. Elektrické ohradníky musí být řešeny a udržovány tak, aby elektrický impuls nebo dotek vyvolal jen okamžité zneklidnění ovce,
- j) ke střežení ovcí nebo koz lze používat psy pouze tehdy, jsou-li pro tento účel vycvičeni, a to po době pozvolného navykání.

§ 5

Minimální standardy pro ochranu koní

Minimální standardy pro ochranu koní se vztahují na koně a přiměřeně i na osly a jejich křížence (dále jen „koně“). Stanovují se následující podmínky

- a) koně využívané pro hospodářské nebo zájmové účely je od narození třeba přivykat na přítomnost člověka, kontakt s ním a provádění základních chovatelských úkonů a používání chovatelských zařízení, vybavení a pomůcek,
- b) pro koně se budují a využívají ustájovací prostory s výběhy; trvalé celoroční ustájení pouze ve výbězích je možné jen u původních rustikálních plemen, pokud byli takto chováni jedinci na tento způsob v daných klimatických podmínkách již před zimním obdobím navykání,
- c) ve vazných stájích se používá vazná ohlávka nebo nákrční řemen upevněný na jeden nebo dva provazy nebo řemeny, volně probíhající do zdi zabudovaným centrálně umístěným kruhem nebo kruhy na obou stranách stání. Uvazování koní řetězem se nepoužívá. Další požadavky na prostory a vybavení pro ustájení koní stanoví zvláštní právní předpis,³⁾
- d) při pastevním odchovu, zejména v letním období, je třeba zajistit na pastvě napájecí zařízení a přístřešek, pokud výběhy přímo nesouvisí se stájem, do kterých mají koně přístup,
- e) prostory, zejména vchody a východy budov a výběhů, se udržují bez překážek a cizích předmětů upravené tak, aby nedocházelo ke zranění zvířat,
- f) pro všechny koně starší než dva týdny, kteří nejsou napájeni podle vlastní potřeby zvířete nebo

- pomocí automatického napájecího systému, musí být jejich potřeba tekutin kryta napájením minimálně třikrát denně,
- g) pro všechny koně ustájené ve skupině, kteří nejsou krmeni do nasycení podle vlastní potřeby zvířete nebo pomocí automatického krmného systému, se zajistí přístup ke krmivu ve stejné době jako pro ostatní koně ve skupině; krmení se podává nejméně dvakrát denně a krmná dávka musí obsahovat stravitelnou vlákninu v dostatečném množství,
- h) ve stájích se hřibaty musí být zajištěno přirozené nebo umělé osvětlení; při použití umělého osvětlení po dobu od 9 do 17 hodin v intenzitě odpovídající přirozenému světlu,
- i) pro hřibata ustájená ve stájích se musí podestýlat vhodnou podestýlkou; to se vztahuje zejména na hřibata mladší než dva týdny,
- j) pro hřibata se nesmí používat nasazení náhubku nebo trvalé uvázání hřiběte v období do odstavu,
- k) zvláštní pozornost se musí věnovat stavu kopyt koní; mezi preventivní opatření patří kontrola stavu kopyt před návratem do ustájovacích prostor a podkovářská úprava prováděná v pravidelných intervalech, aby nedocházelo k přerůstání rohoviny nebo jinému poškození kopyt,
- l) technika připouštění a plocha pro připouštění koní se řeší tak, aby se předcházelo zranění plemenného hřebce nebo plemenné klisny,
- m) mechanická zařízení nutící zvířata k pohybu smí být zapínána na potřebnou dobu pod podmínkou, že jsou náležitě kontrolována a individuálně upravena; u klisen v období posledních 2 měsíců březosti nesmí být tato zařízení používána,
- n) vybavení, používané postroje a pomůcky mají být přiměřené stavbě těla, věkovým schopnostem a výkonnosti koně, nesmí mu působit poškození nebo poranění; pomůcky a vybavení využívající elektrický impuls, elektrické poháněče, ostruhy s ostrými výběžky nebo hroty se nesmí používat; jsou-li na ostruže kolečka, musí se volně otáčet.

§ 6

Minimální standardy pro ochranu drůbeže

Minimální prostorové nároky a vybavení staveb pro chov kura domácího (*Gallus gallus f. domestica*), krocana domácího (*Meleagris gallopavo f. domestica*), kachny domácí (*Anas platyrhynchos f. domestica*), kachny pižmové (*Cairina moschata f. domestica*) a kříženců těchto kachen, husy domácí (*Anser anser f. domestica* a *Anser cygnoides f. domestica*) a jejich kříženců jsou uvedeny ve zvláštním právním předpise.³⁾

§ 7

Obecné zásady pro ochranu nosnic

- (1) Minimální standardy pro ochranu slepic

druhu kur domácí (*Gallus gallus f. domestica*), které dosáhly snáškové zralosti a jsou chovány pro produkci vajec nezamýšlených k líhnutí (dále jen „nosnice“) se nevztahují na zařízení, ve kterém je chováno méně než 350 nosnic, a na zařízení pro chovné slepice.

- (2) Pro účely této vyhlášky se rozumí

- a) hnízdem oddělený prostor pro snášku vajec pro jednu nosnici nebo pro skupinu nosnic (skupinové hnízdo), mezi jehož složky dna se nesmí používat drátěná oka, která by mohla přijít do styku s nosnicemi,
- b) stelivem jakýkoli drolivý materiál, který nosnicím umožňuje uspokojovat jejich etologické potřeby,
- c) využitelnou plochou prostor v obohacených klecích nejméně 30 cm široký se sklonem podlahy nepřesahujícím 14 % nebo 8° a s výškou (světlostí) nejméně 45 cm. Prostory pro hnízda se nepovažují za využitelný prostor.

(3) Hladina hluku musí být snížena na minimum. Je třeba se vyvarovat stálého nebo náhlého hluku.

(4) Všechny budovy musí být natolik osvětleny, aby se nosnice mohly vzájemně vidět a být viděny, aby mohly zkoumat vizuálně své okolí a vykazovat běžnou úroveň činnosti. Tam, kde je přirozené světlo, musí být okna uspořádána tak, aby bylo světlo rozloženo rovnoměrně po celém prostoru. Po prvních dnech adaptace musí být světelný režim takový, aby nedocházelo ke zdravotním potížím a poruchám chování. Musí se dodržovat 24hodinový režim osvětlení, který musí zahrnovat přiměřenou nepřerušovanou dobu tmy trvající jednu třetinu dne tak, aby si nosnice mohly odpočinout a aby nedocházelo k jejich utrpení. Při tlumení světla se zajistí doba stmívání dostatečně dlouhá k tomu, aby se nosnice mohly nerušeně a bez nebezpečí poranění usadit.

(5) Části budovy, vybavení nebo nástrojů, s nimiž nosnice přicházejí do styku, musí být důkladně čišťeny a pravidelně dezinfikovány, v každém případě při každém vyprázdnění klece a před jejím novým obsazením nosnicemi. Po dobu obsazení klecí se musí povrchy a veškerá zařízení udržovat v čistotě. Uhynulé nosnice se musí odklízet denně.

(6) Klece musí být zabezpečeny tak, aby nedocházelo k úniku nosnic. Technologické systémy se dvěma nebo více podlažími klecí musí být opatřeny vybavením, nebo musí být přijata taková opatření, která umožní bezproblémovou kontrolu všech podlaží a usnadní vyjímání nosnic.

(7) Tvar a rozměry dvířek klece musí být takové, aby bylo možno vyjmout dospělou nosnici bez zbytečného utrpení nebo zranění.

(8) Chovatelé nosnic musí při chovu splňovat minimální standardy pro ochranu nosnic a dále standardy podle volby technologie pro

- a) alternativní systémy,
- b) neobohacené klecové systémy,
- c) obohacené klecové systémy.

(9) Seznam podniků, které mají Evropskou komisí schválené minimální standardy uvedené v § 29a odst. 2 zákona na přechodné období do 31. prosince 2009 na neobohacené klecové systémy chovu, je uveden v příloze této vyhlášky.

§ 8

Minimální standardy pro ochranu nosnic v alternativních systémech chovu

(1) Všechny nově budované nebo rekonstruované alternativní systémy chovu a všechny systémy chovu poprvé uváděné do provozu musí splňovat pro všechny nosnice následující požadavky

- a) žlábkové krmítko poskytující nejméně 10 cm na jednu nosnici, nebo kruhové krmítko poskytující nejméně 4 cm na nosnici,
- b) nepřetržitou žlábkovou napáječku poskytující 2,5 cm na nosnici, nebo kruhové napáječky poskytující 1 cm na nosnici,
- c) tam, kde se používají kapátkové nebo kalíškové napáječky, nejméně jedna taková napáječka pro každých 10 nosnic. Tam, kde jsou napájecí místa připojena napevno, musí mít každá nosnice v dosahu nejméně dvě kapátkové nebo kalíškové napáječky,
- d) nejméně jedno hnízdo pro každých 7 nosnic. Pokud se používají skupinová hnízda, musí být nejméně 1 m² hnízdního prostoru pro maximálně 120 nosnic,
- e) přiměřené hřady, bez ostrých okrajů, skýtající nejméně 15 cm na jednu nosnici. Hřady nesmí být instalovány nad stelivem a vodorovná vzdálenost mezi hřady a stěnou musí být nejméně 20 cm,
- f) nejméně 250 cm² prostoru se stelivem na jednu nosnici, přičemž stelivo zabírá nejméně jednu třetinu plochy.

(2) Podlaha musí být konstruována tak, aby poskytovala přiměřenou oporu každému z dopředu směřujících prstů obou běháků.

(3) Pokud se používají systémy chovu, kde se nosnice mohou volně pohybovat mezi různými podlažími,

- a) nesmějí zde být umístěna více než čtyři podlaží,
- b) výška (světlost) mezi podlažími musí být nejméně 45 cm,
- c) napájecí a krmná zařízení musí být rozmístěna tak, aby poskytovala stejný přístup všem nosnicím,
- d) podlaží musí být uspořádána tak, aby se zabraňovalo pádání trusu do nižších podlaží.

(4) Pokud mají nosnice přístup k volným otevřeným výběhům,

- a) musí být k dispozici několik otvorů umožňujících přímý přístup do venkovního prostoru, nejméně 35 cm vysokých a 40 cm širokých, a táhnoucích se podél budovy po celé její délce; v každém případě musí být na skupinu čítající 1000 nosnic dostupných celkem 2 m otvorů,
- b) výběhy musí být na ploše rozměrem vyhovující hustotě osazení a povaze pozemku, aby nedocházelo ke kontaminaci,
- c) výběhy musí být vybaveny přístřeškem na ochranu před nepříznivými klimatickými vlivy a predátory a v případě potřeby vhodnými napáječkami.

(5) Hustota osazení nesmí překročit 9 nosnic na 1 m² využitelné plochy.

(6) Minimální požadavky stanovené v odstavci 1 se vztahují na všechny alternativní systémy od 1. ledna 2007.

§ 9

Minimální standardy pro ochranu nosnic v neobohacených klecových systémech

(1) Všechny neobohacené klecové systémy musí splňovat pro všechny nosnice následující požadavky

- a) v kleci musí být zajištěna podlahová plocha alespoň 550 cm², měřeno půdorysně, kterou lze užívat bez omezení; nezapočítávají se do ní zejména zvednuté okrajové plochy zabraňující plýtvání s krmivem, které mohou omezovat využitelný volný prostor,
- b) klec musí být vybavena žlábkovým krmítkem přístupným bez omezení. Jeho délka musí být nejméně 10 cm na jednu nosnici v kleci,
- c) pokud nejsou k dispozici kapátkové nebo kalíškové napáječky, musí být každá klec vybavena souvislou žlábkovou napáječkou stejné délky jako žlábkové krmítko uvedené v písmenu b). Tam, kde jsou napájecí místa připojena napevno, musí být v dosahu každé klece nejméně dvě kapátkové nebo kalíškové napáječky,
- d) výška klece musí být alespoň 40 cm na 65 % plochy klece a v žádném místě nesmí být nižší než 35 cm. Výjimku z tohoto ustanovení mají pouze podniky uvedené na seznamu s povoleným přechodným obdobím dle § 29a odst. 2 zákona, které jsou uvedeny v příloze této vyhlášky,
- e) podlahy klecí musí být konstruovány tak, aby poskytovaly přiměřenou oporu každému z dopředu směřujících prstů obou běháků. Sklon podlahy nesmí překročit 14 % nebo 8°. V případě podlah vyrobených z pletiva s nepravoúhlými oky může být sklon větší,

f) klece musí být vybaveny vhodnými prostředky na zkracování drápů.

(2) Chov nosnic v neobohacených klecových systémech uváděný v odstavci 1 je povolen do 31. prosince 2011.

§ 10

Minimální standardy pro ochranu nosnic v obohacených klecových systémech

Všechny klece v obohacených klecových systémech musí splňovat minimálně následující požadavky

- a) nosnice musí mít
 1. nejméně 750 cm² prostoru v kleci na jednu nosnici, z toho 600 cm² využitelné plochy; výška klece jiná než ta, která je nad využitelnou plochou, musí být alespoň 20 cm v každém bodě a žádná klec nesmí mít celkovou plochu menší než 2000 cm²,
 2. hnízdo,
 3. materiál, který umožňuje klovaní a hrabání,
 4. vhodné hřady skýtající nejméně 15 cm na jednu nosnici,
- b) musí být zajištěno žlábkové krmítko, které je možno používat bez omezení. Jeho délka musí být nejméně 12 cm na jednu nosnici v kleci,
- c) každá klec musí mít napájecí systém přiměřené velikosti skupiny; tam, kde jsou kapátkové napáječky, musí mít každá nosnice v dosahu nejméně dvě kapátkové nebo kalíškové napáječky,
- d) pro usnadnění kontroly, instalace a snížení počtu nosnic musí být mezi řadami klecí ulička o minimální šířce 90 cm a mezi podlahou budovy a spodní řadou klecí musí být ponechána mezera nejméně 35 cm,
- e) klece musí být vybaveny vhodnými prostředky pro zkracování drápů.

§ 11

Minimální standardy pro ochranu jedinců kura domácího ve výkrmu

(1) Minimální standardy se vztahují na ochranu jedinců kura domácího ve výkrmu (dále jen „brojlerů“). Při vybudování a provozování prostorů pro brojlerů podle zvláštních právních předpisů³⁾ chovatel dále zajistí, aby

- a) hustota osazení v průběhu celé doby výkrmu zajišťovala všem brojlerům snadný přístup ke krmivu a napájecí vodě a aby brojleři mohli vykazovat přirozené chování, zejména popelení a protřepávání křídel,
- b) každý brojler byl schopen přemístit se z přeplněné části do volnějšího prostoru,
- c) v případě podezření nebo vzniku poruch chování

byla provedena kontrola krmné dávky a její úprava zajišťující nápravu.

(2) Brojleři musí mít přístup k podestýlce, aby mohli hrabat, klovat a popelít se.

(3) V intenzivních halových systémech se rozmístí krmítka a napáječky tak, aby se brojleři nemuseli přesouvat za potravou a vodou více než 3 metry. Při vysokých hustotách osazení je tuto vzdálenost třeba ještě snížit.

(4) S ohledem na význam přirozené rovnováhy mezi vývojem kostry a svaloviny pro pohodu zvířat

- a) volí chovatel programy chovu zaměřené na prevenci pohybových problémů brojlerů,
- b) uspořádáním technologie chovu zabezpečí prevenci výskytu problémů pánevních končetin brojlerů; podporuje se aktivita ptáků zejména regulací osvětlení, poskytnutím hřadů, snížením hustoty osazení, zlepšením cirkulace vzduchu.

(5) Zranění nebo nemocní jedinci se musí neprodleně ošetřit, a pokud je to nutné, oddělit od hejna a umístit do zvláštních pro tento účel sloužících ustájecích prostor.

§ 12

Minimální standardy pro ochranu běžců ve farmovém chovu

(1) Minimální standardy ochrany faremně chovaných běžců, zejména druhů pštros dvouprstý (*Struthio camelus*), nandu pampový (*Rhea americana*) a emu hnědý (*Dromaius novaehollandiae*) stanoví následující podmínky

- a) oplocení hospodářství je minimálně 180 cm vysoké, v rozích zaoblené, dostatečně silné a bezpečné, aby v případě nárazu nedocházelo k poranění běžců. Farma musí být zabezpečena proti vnikání větších druhů volně žijících zvířat nebo toulavých psů,
- b) minimální velikost výběhu pro 3 dospělé pštrosy je 1000 m², na každého dalšího dospělého jedince navíc 800 m²; nejkratší strana výběhu nesmí být kratší než 10 m a minimálně jedna strana musí dosahovat délky 100 m,
- c) minimální velikost výběhu pro 3 dospělé nandu nebo emu je 500 m², na každého dalšího dospělého jedince navíc 250 m²; nejkratší strana výběhu nesmí být kratší než 7 m a minimálně jedna strana musí dosahovat délky 70 m,
- d) v jednom výběhu může být chována pouze jedna chovná skupina, tj. 1 chovný samec a 1 až 5 chovných samic. Zabrání se tak fyzickému kontaktu mezi jednotlivými chovnými skupinami, v některých případech je nezbytná i vizuální bariéra.

(2) Minimální výška přístřešku pro dospělé pštrosy je 3 m. Minimální šířka dveří a průchodů je

150 cm. Stěny uzavírají přístřešek ze tří stran a uzavírací systém v něm umožňuje oddělení samce. Minimální plocha pro pštrosy je 10 m² na 1 dospělý kus, pro mláďata se od vylíhnutí do 6 měsíců věku zvětšuje postupně od 0,25 m² do 2 m² na 1 kus, minimální celková plocha kotce pro tuto kategorii je 30 m².

(3) Minimální výška přístřešku pro dospělé nandu a emu je 2,5 m. Minimální šířka dveří a průchodů je 150 cm. Stěny uzavírají přístřešek ze tří stran a uzavírací systém v něm umožňuje oddělení samce. Plocha má pro nandu a emu dosahovat minimálně 5 m² na 1 dospělý kus, pro mláďata se od vylíhnutí do 6 měsíců věku zvětšuje postupně od 0,25 m² do 2 m² na 1 kus, minimální celková plocha kotce pro tuto kategorii je 20 m². Maximální počet ve skupině mladých bězců je 40 jedinců.

(4) Individuálně smí být držen pštros, nandu a emu jen po dobu nezbytnou při nemoci, poranění nebo v době agresivního chování. Při tom mu musí být umožněno vidět a slyšet ostatní ptáky v chovu.

§ 13

Minimální standardy pro ochranu kožesinových zvířat ve farmovém chovu

(1) Uspořádání, provedení a údržba zařízení pro chov kožesinových zvířat musí v souladu s druhově specifickými požadavky poskytovat dostatek prostoru pro normální lokomoční chování, upravování srsti, uléhání, odpočinek, zaujímání polohy pro spánek, nemezené natahování končetin a vstávání.

(2) Zvířata, u nichž je normální součástí života pohyb, nebo reagují na vyrušení skoky, a zvířata, která se při zkoumání okolí stavějí na zadní nohy, musí mít pro tyto pohyby dostatek místa kdekoli s výjimkou části vyhrazené pro spánek.

(3) Zvířata musí mít možnost vidět na ostatní zvířata, a pokud je to součástí normálního chování a zvyšuje to životní pohodu jednotlivců, zkoumat své sociální prostředí a projevovat chování související s udržováním sociální struktury.

(4) Podlahy a prostory pod klecemi musí dobře odvádět vodu, aby bylo možno snadno odstraňovat výkaly a rozlitou vodu, aniž by při tom byla zvířata rušena, zneklidňována nebo zraňována. Materiály použité na podlahách musí být vhodné pro daný druh kožesinových zvířat. Používají-li se perforované podlahy, je nutné, aby byly vhodné pro daný druh, velikost, věk a hmotnost zvířat a mají tvořit pevný, rovný a stálý povrch.

(5) V chovu musí být vždy připraveno zařízení pro náležitou manipulaci s vyšetřovanými, ošetřovanými a testovanými zvířaty, zejména odchytkové pomůcky a odchytkové klece.

(6) Pro farmový chov norků a fretek se stanoví následující prostory klecí bez budníku

- jedno dospělé zvíře plocha 2550 cm²,
- jedna samice s mláďaty do odstavu 2550 cm²,
- mláďata po odstavu – pro 2 ks 2550 cm²,
- minimální výška klece 45 cm.

(7) Úpravy technologií pro chovy norků a fretek mají být provedeny v těchto termínech

- všechny systémy chovu, v nichž je používán prostor klecí menší než 1600 cm² a výška je nižší než 35 cm, se vyřadí z užívání do 31. prosince 2004,
- všechny systémy chovu, které nedosahují parametry stanovené v odstavci 6, ale u nichž je používán prostor klecí větší než 1600 cm² a výška je větší než 35 cm, se musí vyřadit z užívání do 31. prosince 2013.

(8) Pro farmový chov lišek a psíků mývalovitých se stanoví následující parametry pro prostory klecí bez budníku

- jedno dospělé zvíře plocha 8000 cm²,
- jedna samice s mláďaty do odstavu 20000 cm²,
- mláďata po odstavu – pro 2 ks 12000 cm²,
- minimální výška klece 70 cm.

(9) Pro farmový chov nutrií se stanoví následující parametry pro prostory kotců bez budníku

- jedno dospělé zvíře plocha 10000 cm²,
- jedna samice s mláďaty do odstavu 20000 cm²,
- mláďata po odstavu – pro 2 ks 5000 cm².

(10) Pro farmový chov činchil se stanoví následující parametry pro prostory klecí bez budníku

- jedno dospělé zvíře plocha 5000 cm²,
- jedna samice s mláďaty do odstavu 5000 cm²,
- mláďata po odstavu 3330 cm²,
- minimální výška klece 100 cm.

(11) Všechny technologické systémy pro farmový chov kožesinových zvířat uvedených v odstavcích 8 až 10, které nedosahují stanovené parametry, se vyřadí z užívání do 31. prosince 2013.

§ 14

Minimální standardy pro ochranu jelenovitých ve farmovém chovu

(1) Minimální standardy upravují požadavky péče v chovech jelenovitých, zejména jelena lesního (*Cervus elaphus*), siky (*Cervus nippon*) a daňka evropského (*Dama dama*) na farmách zaměřených na jejich hospodářské využití.

(2) Pro chov jelena lesního a daňka evropského se počítá s hustotou chovaných zvířat od 0,5 do 15 kusů na 1 ha podle přírodních podmínek a intenzity při-

krmování. Plocha farmy se rozdělí podle místních podmínek do více výběhů, aby se zabezpečila péče o pastviny rotačním systémem pastvy. K rozdělení pastvin se používají pevné pletivové nebo elektrické ohradníky z několika vodičů umístěných nad sebou. Elektrické ohradníky musí být zviditelněny použitím pruhu textilie o šíři 5 až 10 cm. Nelze použít nepřerušovaný elektrický proud, použité impulsy mají mít délku maximálně 2 sekundy. Na zimní období může být vyčleněn pro zvířata zmenšený výběh.

(3) Jsou-li vybudovány manipulační výběhy s čtvercovým půdorysem o rozloze 10 x 10 m, lze do nich přesunout na nezbytně nutnou manipulační dobu bez obtíží až 100 průměrně velkých laní.

(4) Pokud se na farmě zřizují přeháněcí uličky, mají být alespoň 5 až 6 m široké.

(5) Při zřizování kotců pro zvířata pro zimní ubytování, karanténu apod. se počítá s plochou

- a) 2 m² pro odstavené kolouchy do 25 kg,
- b) 2,5 m² pro kolouchy ve věku 5 až 11 měsíců – od 40 kg do 90 kg,
- c) 3 m² a více v případě ustájení ročků a dospělých zvířat nad 75 kg.

(6) Pokud jsou mláďata umístěna do uzavřených ustájecích prostor v zimním období, dostačuje pro kolouchy kotec o půdorysu 3 x 4 m pro 5 kusů, pro odchov daňcat kotec o půdorysu 4 x 2,5 m pro 6 kusů.

(7) Při stavbě kotců lze použít dřevěnou konstrukci, stěny kotců musí být pro jeleny alespoň

1,8 m vysoké a do výše 1 m pevné, zbývající část stěn může být z pletiva, pro daňky se doporučuje používat pevné celé stěny. Betonová podlaha v kotcích je pokrytá podestýlkou.

(8) K zařízení pro manipulaci se zvířaty, jako je značkování nebo veterinární ošetření, se zřizuje průchozí prostor, opatřený zákrytem ke zklidnění jelenovitých v šeru, s padacími dvířky a s posuvnou stěnou ke znehybnění zvířete.

(9) Na každé farmě musí být dostatečný zdroj vody k napájení zvířat. Biologická potřeba vody u jelenovitých je kryta buď trvalým přístupem zvířat k napajedlům, nebo jim musí být denně podávána napájecí voda.

(10) Laktující samice musí mít zajištěn trvalý přístup k napájecí vodě.

(11) Napájecí zařízení musí být umístěna tak, aby se na minimum snížila možnost kontaminace vody výkaly nebo močí, nebo rozlévání vody, rozbahnění terénu, případně poranění zvířat.

(12) Při manipulaci se zvířaty se musí jednat klidně, při přehánění se zvířata natlačují pomalu. Psi se používají pouze tehdy, jsou-li speciálně cvičeni.

§ 15

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost.

Ministr:

Ing. Palas v. r.

Příloha k vyhlášce č. 208/2004 Sb.

Seznam podniků,
kteří mají Evropskou komisí schválené přechodné období do 31.12.2009
na neobohacené klecové technologie pro chov nosnic

Č.	Název zařízení Adresa Okres / Kraj	Kapacita nosnic (v kusech)
1	Agricol s. r. o., Polička T. Novákové 521 572 01 Polička <i>Hospodářství: Opatovice Velké dráhy 318, 664 61 Rajhrad Brno venkov / Jihomoravský Registrační číslo hospodářství: 62051745</i>	81 900*
2	Brave, s.r.o. Svinčany 533 61 Choltice <i>Hospodářství: Čeperka 533 45 Opatovice n. L. Pardubice / Pardubický Registrační číslo hospodářství: 53087609</i>	50 000
3	Statek Miroslav, a. s. Nádražní 1 671 72 Miroslav Znojmo / Jihomoravský Registrační číslo hospodářství: 62047740	14 400*
4	Podnik živočišné výroby Nový Jičín, a. s. Divadelní 9 741 01 Nový Jičín <i>Hospodářství: Kunín 742 53 Kunín Nový Jičín / Moravskoslezský Registrační číslo hospodářství: 81047516</i>	18 000
5	VEMA, a. s. Chrudim Dačická 911 537 60 Chrudim Chrudim / Pardubický Registrační číslo hospodářství: 53041632	84 420
6	Drůbežárna Holešov, s. r. o. Bořenovská 1356 769 01 Holešov Přerov / Zlínský Registrační číslo hospodářství: 72033746	26 000
7	Jaroslav Jeřábek Újezd 12 267 61 Cerhovice Beroun / Středočeský Registrační číslo hospodářství: 21052000	1 512
8	BIKOS, s. r. o. Velká Bíteš Tišnovská 366 595 01 Velká Bíteš <i>Hospodářství: Košíky 595 01 Velká Bíteš Žďár nad Sázavou / Vysočina Registrační číslo hospodářství: 61079777</i>	58 864*
9	Proagro Nymburk, a. s. Poděbradská 2026 288 72 Nymburk <i>Hospodářství: Městec Králové Pražská ul. 289 03 Městec Králové Nymburk / Středočeský Registrační číslo hospodářství: 2105535</i>	216 000*

* sklon podlahy v klecích přesahuje 14 % požadovaných směrnicí. Zahrnutí těchto klecí do přechodného období je proto podmíněno tím, že bude učiněna náprava, a musí nadále splňovat ostatní požadavky na výšku, jak je s Českou republikou dohodnuto.

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: 974 832 341 a 974 833 502, fax: 974 833 502 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 519 305 161, fax: 519 321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2004 činí 3000,- Kč, druhá záloha na rok 2004 činí 3000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné – 516 205 176, 519 305 176, objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 179, 519 305 179, objednávky-knihkupci – 516 205 161, 519 305 161, faxové objednávky – 519 321 417, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej – Benešov:** Oldřich HAAGER, Masarykovo nám. 231; **Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14, Knihkupectví JUDr. Oktavián Kocián, Příkop 6, tel.: 545 175 080; **Břeclav:** Prodejna tiskovin, 17. listopadu 410, tel.: 519 322 132, fax: 519 370 036; **České Budějovice:** SEVT, a. s., Česká 3, tel.: 387 432 244; **Hradec Králové:** TECHNOR, Wonkova 432; **Hrdějovice:** Ing. Jan Fau, Dlouhá 329; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihařství – Přibíková, J. Švermy 14; **Kladno:** eL VaN, Ke Stadionu 1953; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, nám. Míru 169; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Litoměřice:** Jaroslav Tvrdík, Lidická 69, tel.: 416 732 135, fax: 416 734 875; **Most:** Knihkupectví „U Knihomila“, Ing. Romana Kopková, Moskevská 1999; **Olomouc:** ANAG, spol. s r. o., Denisova č. 2, Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3; **Opava:** FERRAM, a. s., prodejna KNIHA Mezi trhy 3; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Nádražní 29, Petr Gřeš, Markova 34; **Otrokovice:** Ing. Kučeřík, Jungmannova 1165; **Pardubice:** LEJHANEC, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň:** TYPOS, a. s. Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; **Praha 1:** Dům učebnic a knih Černá Labuť, Na Poříčí 25, FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, NEOLUXOR s. r. o., Václavské nám. 41; **Praha 2:** ANAG, spol. s r. o., nám. Míru 9 (Národní dům); **Praha 4:** SEVT, a. s., Jihlavská 405, Donáška tisku, Nuselská 53, tel.: 272 735 797-8; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17; **Praha 8:** JASIPA, Zenklova 60, Specializovaná prodejna Sbírky zákonů, Sokolovská 35, tel.: 224 813 548; **Praha 9:** Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362, po-pá 7-12 hod., tel.: 286 888 382, e-mail: tiskovy.servis@abonent.cz; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190; **Přerov:** Knihkupectví EM-ZET, Bartošova 9, Jana Honková – YAHOO – i – centrum, Komenského 38; **Sokolov:** KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22, tel.: 352 303 402; **Šumperk:** Knihkupectví D & G, Hlavní tř. 23; **Tábor:** Milada Šimonová – EMU, Budějovická 928; **Teplíce:** Knihkupectví L & N, Masarykova 15; **Trutnov:** Galerie ALFA, Bulharská 58; **Ústí nad Labem:** Severočeská distribuční, s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029, Kartoan, s. r. o., Solvayova 1597/3, Vazby a doplňování Sbírek zákonů včetně dopravy zdarma, tel.+fax: 475 501 773, www.kartoon.cz, e-mail: kartoon@kartoon.cz; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Zatec:** Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76, Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírek, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamacce:** informace na tel. číslech 516 205 174, 519 305 174. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.